

Mezőgazdasági Népoktatás

XVI. évfolyam, 7—8 szám.

Cegléd, 1931. július—augusztus.

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: egész évre 8 pengő. Az előfizetési és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete pénztárának Tűrkévére az 54.135 csekk számlán küldendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ
GYÖRFY GÉZA

Megjelenik minden hó 15-én. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cegléd 2. — Az Egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják.

A lap kiadásáért felel: Györfy Géza, Cegléd. Kiadótulajdonos: a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete, Makó.

Meghívás találkozóra

(Gy.) Egyesületünk választmányának bizalmas feladat vállalására kötelezett, amikor hivatalos közlönyének a „Mezőgazdasági Népoktatás”-nak szerkesztését reám bízta. Felemel és a köszönet őszinte megnyilatkozását váltja ki belőlem ez a kitüntető megbízás, ugyanakkor azonban első szerkesztői kötelességemül írja elő, hogy lapunk jelentőségével, célkitűzésével, munkatervével, ha csak röviden is, foglalkozzam.

Nincs eszme, nincs politikai, társadalmi avagy gazdasági elgondolás, nincs foglalkozási ág, nincs megmozdulás, mely elsősorban sajtószervet ne keresne, hogy az emberek minél szélesebb rétegével juthasson kapcsolatba és a megértők, a követők számát állandóan növelhesse. Ez a felismerés vezette Egyesületünket is bizonynyal, amikor terveinek sikeresebb kivitele céljából folyóiratot alapított és kétségtelen, hogy nagy jelentőséget tulajdonít lapjának ma is, a tizenhatodik évfolyamában. Mégis, mintha az utóbbi időben szava elhalkult

volna, tartalma megszegényült, írói megritkultak, valósággal árvaságra jutott. A látszat legalább is azt mutatta, hogy éppen a mai válságos időkben felejtkeztünk volna meg sajtószervünk jelentőségéről, amikor erőteljes sajtótevékenységgel védhetjük ki gyakorlati gazdaságnevelési rendszerünk mellőzését és háttérbe szorítását.

Közismert jeles jeleség, hogy a világháború a mezőgazdasági termelés terén is messze kiható jelentőségű változásokat teremtett. A tengerentuli hatalmas birodalmak megindított mezőgazdasági tömegtermelése, szinte vas következetességgel vezetett el a mezőgazdasági

termelésnek ahoz a katasztrófális méretű válsághoz, melynek hatását főleg azok

az európai kisebb államok érzik legsúlyosabban, melyek államháztartásukban főképpen mezőgazdasági kivitelre vannak utalva.

Különösen nehéz feladatok elé állította ez a világválság Magyarországot, melyet az átkos trianoni békediktátum minden ipari nyersanyag forrá-

A kiskunfélegyházi áll. tanítóképzőintézetben 1930—31-ik tanévben végzett tiz okleveles gazda, szaktanító jelölt, a gyakorló önálló gazd. iskola tanárikarával. Ülősor balról: Papy Pál gazd. szakt., Dr. Bencsikné Csukás Margit gazd. szakt., Szép László igazgató, Zilahy Erzsébet, Dr. Horváthné Kovács Flóra gazdasági szaktannók. Állósor balról: Zsilák János, Nagy János, Darvas Mihály, Freund Károly, Tóth László, Király Miklós, Bihary Lajos, Pásztory Ferenc, Czece László, Horváth Dezső okl. gazda, gazdasági szaktanító jelöltek. — (Részl. a 6-ik oldalon.)

sától megfosztott és háromnegyedrészt arányban agrárországá csonkított.

Reánk nézve tehát a háboru után a mezőgazdasági termelés mindenkor fontos problémája a létkérdés tengelyébe került. Korán fel is ismertük ennek a kényszerű helyzetnek a jelentőségét és a legnagyobb eréllyel és a legjobb igyekezettel indultak meg a törekvések, hogy ez az életkérdés mielőbb sikeres megoldást nyerjen.

Hosszu időn át, mintegy a háborus idők visszhangjaként a **»több termelés«** jelszava irányította a termelési harcot. A nagy tőkével dolgozó, géperőre átszerelt amerikai tömegtermelés, azonban rövidesen a **»minőség termelésre«** irányította a gazdálkórök figyelmét. A probléma közelebbi taglálása során azután megállapítást nyert, hogy a minőség termeléssel is csak okszerű, a lehető legkisebb költségekre redukált gazdálkodás mellett állhatjuk meg helyünkét a világversenyben.

Ebben a magyar életért folyó élethalál küzdelemben váltódott ki a gazdasági ismereteknek elkerülhetetlen szükségességére. Megállapítást nyert, hogy ezt a nemzetmegtartó feladatot, gazdátársadalmunk csak úgy teljesítheti sikerrel, ha a legszélesebb rétegekben is alapos, a kor színvonalán álló szakismeretekkel rendelkezik. A kisgazda kérdést tehát, nem kortes fogás, hanem a nemzet eminens érdekeinek védelmére vetette felszínre.

Értelmes, művelt, a gazda hivatásának teljes tudatában élő kisgazdákra és gazdasági munkásokra van szükségünk, hogy a magyar mezőgazdasági termelés produktivitását biztosítani tudjuk.

Gazdasági szakoktatásunk kérdésével ez alkalommal nem akarok bővebben foglalkozni, kívül esik e tárgy körön és nem is áll a helyre rendelkezésre. Annyit mindenesetre megemlítek, hogy figyelemreméltó kísérletek történtek és vannak folyamatban, melyek — mezőgazdasági középiskolák, földműves iskolák, téi gazdasági és iskolán kívüli népművelési tanfolyamok keretében — a gazdák közön-ség szakismereteinek gyarapítását szolgálják. De rá kell mutatnom feltétlen arra a sajnálatos tényre, hogy a mi iskola típusunk a — majdnem félszázad alatt jól bevált és kiváló eredménnyel működő önálló mezőgazdasági népiskola ügye, még ma sem jutott el a közérdeklődésnek arra a homlokterére, ahol rendeltetésénél fogva már régen állania kellene.

Es itt kapcsolódik be a mi lapunknak nélkülözhetetlen szerepe, ami célkitűzésünk jelentős munkálásába. A fekete betűk légióival kell felvonnunk a magyar közvélemény elé és bemutatnunk félszázados, uttörő, nehéz munkánk minden szónál hangosabban beszélő eredményeit. Fel kell hívunk a közérdeklődést, úgy a hivatalos szervekét, mint

a laikus tömegeket, hogy az, amit oly dicséretes szorgalommal keresnek évek óta, az értelmes szakképzett gazdákat nevelő intézmény, — mely a kulturélet kellő színvonalára emeli a gazdát, gazdasági munkást egyaránt, anélkül, hogy gazdamivoltából kiforgatná és ősi foglalkozásától elidegenítené — meg van, közel fél évszázada működik, tőri a magyar kisgazda is gazdasszony nevelés útját, az **»önálló gazdasági népiskola«**.

Ennek a lapnak a hasábjairól kell beszélünk a mi munkánkról, a mi iskoláink gazdaságnevelési célkitűzéséről, ennek a kisgazda iskolának a nemzeti hivatásáról, azzal a fanatikus szeretettel, mellyel ezeknek az iskoláknak színvonalát félszázadon át egyéni áldozatok árán is lelkesedéssel fenntartottuk.

A védelem és a művelési munka eszköze számunkra ez a lap. Hasábjain küzdenünk kell a mellőzés és félreismerés veszedelme ellen, a való tények megmutatása útján.

De hatalmas, megbecsülhetetlen eszköz is kezünkben, melynek segítségével nevelési szakunkat tovább művelhetjük, fejleszthetjük és a gazdasági népművelés meglehetősen szegény irodalmat, értékes hasábjain gazdagíthatjuk.

Valamennyiünknek külön-külön éreznünk kell a lapunk missziójának fontosságát. Vigyük bele gondolatainkat, tapasztalatainkat, törekvő munkás önmagunkat nyomtatott soraiba, némán beszédes betűezreibe. Keressük egymást a sorok között, a közös célért folytatott bajtársi melegséggel, a különböző vélemények esetén is bennünk élő egyetértéssel! Adjunk találkozót gyakran egymásnak ezeken a hasábjokon, hogy magunk is tanuljunk és jobbat, tökéletesebbet adhassunk azoknak, akiket tanítunk.

Erre a találkozóra hívlek kedves Kartársaim s ha megértettetek, tudom, hogy közös munkánk eredményre vezet!

Ingyen és bérmentesítve
küldjük meg bárkinek ZOLLER:
„A modern szalmakaptár“
című könyvét 3 napos tanulmányozásra.
Megtartása esetén a könyv ára: **2.— pengő**
Aki tőkebefektetés nélkül akar méhészetre
berendezkedni, annak e könyv
nélkülözhetetlen.

Vizsgai utóhangok.

Hála a Nagyméltóságú V. K. minisztérium jóindulatú intézkedésének, abban a szerencsés helyzetbe jutottam, hogy már több iskolánk évvizsgáján lehettem jelen és fiatalabb éveimben szerzett ilyen tapasztalataimat most újabakkal is gyarapíthattam.

Sietek kijelenteni és őszintén bevallani, hogy vizsgabarád vagyok, mert a vizsgával úgy a tanerők, mint a tanulók számára oly fontos eszközzel, mondhatni fegyverrel rendelkezünk, melyet nem szabad akár modern jelszavak, akár rosszul magyarázott pedagógiai szabályok alapján mellőzni, avagy beszűntetni.

Az utóbbi években egyes iskolanemeknél bevezetett és vizsga helyett megtartott összefoglalókat a mi intézményünkönél sikerrel nem alkalmazhatjuk, mert tanítványaink iskolabjárása nem mindennapos s éppen az összefoglalások idejére nagyon is hiányos. E rendszer mellett nem is volna alkalmunk a nyilvánosság előtt munkánk végzéséről évről-évre beszámolni, eredményeinket bemutatni. Iskoláink és tanerőink ellenőrzése sem teljes, akár igazgatói, akár szakfelügyelői szempontok szerint is bírálom a helyzetet, így szükség van szerintem a vizsgára, a beszámolóra és az ezzel járó önellenőrzésre.

Részemről tehát igen örvendtem, hogy a vizsgabiztosi intézmény megvalósításával az évvizsgáink tekintélyét, módját jelentékenyen emelték, az ellenőrzés és megfigyelésre ezzel több módot és alkalmat adtak, s úgy hiszem, hogy e tekintetben többen hasonlóképpen vélekedünk. Lelkiismeretes tanerők különben is vágyakoznak arra, hogy tanítási sikerüket és növendékeiknek készülttségét bemutassák. A jó tanítványok is örülnek minden osztálylátogatásnak, sőt a vizsgának is, mert tanítójukkal együtt érezve, beszámolót tarthatnak. Csak egyesek, a gyengébb lelkűek félnek, hogy egész évi munkásságuk eredményét mások is lássák és meghallgassák.

Ezek előrebocsajítása után egész más elbírálás alá esik, hogy vizsgáztatási rendszerünk, évvégi záróünnepélyünk helyese-e, azt megfelelő módon és célszerűen végezzük, avagy ez is javítást, így tökéletesítést kíván, mint sok iskolai rendünk.

E tekintetben azt hiszem mindnyájunk véleménye más és más, mint ahogyan minden iskola másképp vizsgáztat, más vizsgarendszert követ aszerint, amilyenek a helyi viszonyai, a kiküldött vizsgabiztos eljárása és milyen a tanszemélyzetnek a vizsgatartása iránt kialakult véleménye.

Természetes, hogy a sokféle felfogás, ugyan csak sokféle vizsgáztatási rendszert és módot ál-

lított fel, melyeket tarkít azon körülmény is, hogy a vizsga kivitele egyes iskoláknál évről-évre is változik, most így, a saját rendszerünk szerint végezzük el, tavaly a vizsgabiztos elgondolása után csináltuk, jövőre pedig úgy hajtjuk végre, ahogy itt, avagy amott láttuk és hallottuk.

Kivánatos volna első sorban is bizonyos egyetemesre, egyöntetűsége törekednünk és úgy beosztás, mint kivitelben a legjobbnak tartott szabályok szerint eljárni. E tekintetben a vizsgabiztosság és a kiküldetési rendelet igen sokat tett már és tehetne még a jövőben is.

Megkísérlem a kialakult vizsgáztatási rendszerünket részben leírni és szerény megjegyzéseimmel kísélni azon jóhiszemű szándékkal, hogy e nagyfontosságú kérdés iránt kedves olvasóinkban némi érdeklődést kelthetek.

Azt kell eldöntenünk, hogy a tanév befejezése alkalmával tényleges vizsgát, vagyis beszámolót kell és óhajtunk is tartani, avagy előző összefoglaló, u. n. belső, házivizsga után csak évvizgá ünnepélyt, a látszat és a kedélyreható műkedvelőszerű előadásorozatot rendezzünk.

Az előzőekben elmondottak szerint iskoláinknak komoly vizsgát, őszinte beszámolót kell tartani, egy hosszú tanév szorgalmas munkásságát, iskolánk haladását és változásait kell bemutatni, nem pedig ünnepélyt rendezni. A komoly vizsga után jöhet akármilyen mutatós záróünnepély is, ami az előzőnek értékét nem rontja, sőt emeli is.

Mostani vizsgánk elméleti, abban a gyakorlatiasság alig-alig csillan fel. Padokban ülve felelnek a tanítványok. Néhol egy oltási módot is bemutatnak, van iskola, hol vetőmagvakat, védegszereket, stb. is szemléltetnek, de végeredményben mégis csak elvont, a száraz közlésen és nem a gyakorlati fogásokon alapuló beszámolót tartanak. Kivétel a háziipari, kézimunka kiállítás anyaga, valamint néhány helyen a háztartási tanfolyam, melynek résztvevői tulizgatottan, de gyakorlatilag is tevékenykednek.

E kérdésnél ismét újabb döntés elé jutottunk. Elméleti, gyakorlati vizsga, avagy mindkét féle legyen iskoláinknál? Szerintem mindkét félet kellene bevezetni és a vizsga idejét kétfelé osztva, elméleti és gyakorlati részre kellene csoportosítani.

Vannak tantárgyaink és tárgyköreink, mint a hittan és a közismeretiek, melyek az elméleti rendszer, a padban való feleltetés módját kívánják, de a gazdasági tárgyak többsége olyan természetű, hogy azokat a szabadban, szemlélet közben, a gyakorlati területen való sétálás és munkálkodás alkalm-

mával végezhetnének legjobban és legtökéletesebben.

Szinte hallom a riadt észrevételeket, melyek ilyenmü véleményemet kísérik és mint ujitót, valószínűleg nem is hizelgő szavakkal elítélnék, mert az eddigi, kényelmesebb, talán kevésbé kellemetlen vizsgáztatási rendszerbe egy kis életet és változatosságot, különösen pedig egy jó adag praktikumot óhajtók belevinni.

Elismerem, hogy a gyakorlati vizsgálathoz több idő és több előkészület is kell, de állítom, hogy megvalósításával több a siker és az eredmény is. Kivitele nem oly nehéz, mint első hallásra elgondoljuk, csak ügyesen és kellő rátermettséggel kell véghezvinni.

Kérem, mi akadályja lenne annak, ha a konyhakertben végighaladva, ott, a helyszínén kérdeznék ki tanítványainkat az egyes növények termeléséről, fajtájáról és közben bemutatnók azok termelési és ápolási munkálatait is? Avagy a faiskola, gyümölcsös, szőlőtelepünk nem kínálva-kinálja a szemléleti és gyakorlati vizsgákat? Az istálló, baromfió, gépszín miért nem lehetne alkalmas ilyenmü vizsgatartás részbeni bemutatásra?

Elmélkedjünk és gondolkozzunk rajta egy keveset s csakhamar rájövünk, hogy a gazdasági népoktatásban, hol erre annyi alkalom kínálkozik, a gyakorlati vizsgáztatás rendszerét is be kell vezetnünk s nem szabad megelégednünk különösen III. osztályt végzett tanulóinknál a csak elméleti feleltetéssel.

A vizsgát mindenkor igen komoly aktusnak tartottam, s ha azon valamelyik tanuló meg nem jelent, irgalom nélkül osztály ismétlésre lett utasítva. E rendszerrel elérjük, hogy dologidő ide vagy oda, az évvizsgákon június hó 15–20-a között a tanítványok százai, még a betegek és sommásmunkások is jelen voltak, hiányzó pedig alig akadt. Szabadjon ajánlanom e rendszert azoknak, hol a vizsgán csak néhány »ráérő« mer jelen lenne, de a tanítványok többsége távollétével tüntet.

Iskoláinknál a helyi hatóság kiküldöttjei elnökölnek a vizsga alkalmával, Annyi tagot küld ki a gondnokság, ahány teremben folyik a vizsga. A miniszteri vizsgabiztos pedig osztályról-osztályra jár, elnököt, tanerőt, tanítványt megfigyel, kérdez, mint ahogy kiküldetéséből kifolyólag tennie is kell.

Ha a vizsgabiztos, mint elnök szerepel és ezek hatáskörét tölti be, miképpen tudja a többi tanerők és osztályok előmenetelét komolyan és igazságosan megfigyelni?

Legutóbb láttam, hogy III. osztályt végzetek értesítőkönyvük mellett bizonyítványt is kaptak, sőt jutalmazásban részesültek. Nagyon jó, nagyon helyes gondolat, ezt minden iskolánál meg kellene

valósítani, mert különösebb akadály a pénztelen-ségen kívül nincs is, erkölcsi hatása pedig nagyon is számottevő.

Nagyon kedves jelenetnek láttam, hogy az iskolavégzettek, különösen a leányok, utolsó vizsgájuk alkalmával mily szeretettel és sok színes vírággal bucsuztak el a tanítónénitől. Ezen emlékezetes percnak hatását azon körülmény, hogy ugy a kis szónok, mint az egész osztály, de a kedves néni is alaposan elérékenyültek, egy cseppet sem rontotta, sőt nagyon is emelte, mert tiszta szívből fakadt és a lelkek őszinte visszatükröződése volt.

Csak helyeselni és dicsérni tudom azokat az iskolákat és tanerőket is, hol a vizsgával kapcsolatosan háziipari, kézimunka, háztartási, termény, stb. kiállítás és sok ügyességgel párosult bemutatókat láttam. Itt még a fényképészek is elég dolguk akad, hogy az album és más kiállítások képanyagait, a helyi lapok tudósításait színezzék. Ugyancsak kedvesek a leányok háztartási és főzési tanfolyam vizsgái, a villásreggeli, vagy ebédfőzjük pedig a helyi hatóság kiküldöttjeinél is egyenesen népszerűeknek mondhatók.

Vizsgarendszerünkben van tehát jó és hibás elgondolás, helyes, de helytelen kivitel is. Rajtunk áll, hogy azt tökéletesítsük, s ezzel kitűzött célját jobban elérhessük.

Nagyon messze vezetne, ha a felvett tárgyat egyelőre tovább is részletezném. Sietek tehát befejezni gondolatmenetemet, hogy mások érdekesebb fejtegetéseinek helyt adjak. Befejezésül még csak két körülményt említek meg, hogy teljesebbé tegyem felfogásomat.

Voltam olyan helyen, hol hittani és igen helyesen közismereti, valamint gazdasági tárgyakból is vizsgáztattak. Ez helyes is, mert így egész és teljes a vizsga, így tudjuk minden tárgyból bemutatni iskolánk tanítási anyagát. A közismereti, avagy a hittanvizsgát tehát nem mellőzném el iskolánknál.

Oly helyre azonban csak egyszer akadtam, hol a vizsgán a szülők és érdeklődők százai is megjelentek, mert a vizsgát vasárnapi napon tartották s a d. u. vizsga után a tanulóknak egy kis táncmulatságot is rögtönöztek. A sok hétköznapi vizsga között az ilyen vasárnapi tanév bezárás rám, a tanulókra, de a megjelentekre is nagy hatást tett, emléke pedig sokáig meg fog maradni.

Örömmel vennék, ha ezen nagy jelentőségű tárgyra vonatkozó gondolataikat, esetleg kész terüket, minél többen közölnék az illetékesek, ha nem önálló cikk keretében, ugy is megfelelő lesz, hisz a sok véleményt egy cikkben összefoglalva közöljük le. (Szerkesztő.)

Mementő.

Kedvenc lapunk f. évi június havi számában közzétette a státusunkról összeállított ugynevezett normálstátus kimutatást, annak f. évi július 1-én való állapotáról. Azt átnézve s a multra vonatkoztatva igen-igen érdekes összehasonlításokra nyújt alkalmat az érdekődőnek, amelyeknek tudata, ha nem a közeljövőben is, de azért igen jó lesz, ha önmagunk iránti kötelességünkben, mint emlékeztetőt feljegyezzük.

Státusunk idősebb tagjai annakidején a gazdasági szaktanítói pályára azzal a tudattal léptek, hogy nekik itt a pályán a kezdetben meg is adott — a szolgáltatási évekkkel emelkedő — egy és fél évi iskolai tanítói fizetésen felül, a nyugdíjba beszámítógazdálkodási terület tiszta jövedelmének a 20 százaléka, továbbá ugyancsak a nyugdíjba beszámítógazdálkodási díj illetmény fog járni. Jöttek azonban az újabb idők, azokkal az egyes, ugynevezett fizetésrendezésekkel, amelyek a mi státusunktól mindig vittek el valami már élvezett, tehát szerzett jogokat. Legelsőnek — felülről — feláldoztatott a 20 százalék. Először ez csak felosztott a tantestület között, később nyugdíjba beszámítható jellege is töröltetett. Később az igazgatói-díj mint ilyen figyelmen kívül maradt.

Az 1919 évi illetményrendezés már teljesen elszakította státusunkat az illetmény megapozó rendelkezéseitől és azt az akkori idők szemlének megfelelően rendezte át.

Ez idők rendezését összehasonlítva a mai széniumos rendszerű állapotokkal, magunkra nézve igen szomorú tanúságokat állapíthatunk meg. Az 1919 évi rendezés az ugynevezett magasabb képesítésű szaktanítóságot úgy osztotta be, hogy annak 2 százaléka bejutott a VI. fiz. osztályba. Ezt az osztályt az 1925 évi illetményrendezéskor teljesen elzárták előlünk, akiket e rendezés itt talál, azok is a B) fizetési osztályba osztottak be. Ma már azonban státusunknak ily tagja sincs. Tehát ez a veszteség reánk nemcsak igen súlyos presztis jellegű, de az anyagiakban is — az összességet illetően — 2 százalékos veszteséget jelent. 1919-ben a fentebb említett kategóriájú szaktanítóság 18 százaléka volt beosztva a VII. fiz. osztályba, ma csak 16.6 százaléka, tehát itt is tért vesztettünk anyagiakban 1.4 százalékkal. Itt elvérézésünk csak fokozódni fog még hosszabb ideig, hisz e minősítésű kategória több

mint 10 százalék (18 személy) nem a szeniumos rendszer alapján, hanem az 1919 rendezéskor szerzett joga szerint élvezte a VII. 1 és VII. 2. fizetési osztály és fokozat illetményét. Az 1919. évi rendezéskor említett kategória 30 százaléka a VIII. fiz. osztályba került, most csak 23.4 százalék van ott, tehát a visszaesésünk százalékokban kifejezve 6.6 százalék. — Az 1919-ben a IX. fiz. osztályba szintén 30 százaléka volt a létszámnak, mi ma csak 28.5 százalék, tehát kevesebb 1.5 százalékkal. A X. fiz. osztály 1919-ben 20 százalékát foglalta magában státusunk fent említett kategóriájának, ma azonban csak 14 százaléka élvezi azt, vagyis veszteségünk itt 6 százalékot tesz ki.

Oradrijas és helyettes jellegű szaktanítók (nök) 1919-ben még nem voltak, ma, ily jelleggel státusunk fent említett kategóriájának 17.5 százaléka van alkalmazva. Összesítve státusunk e kategóriájának veszteségét — kimondani is sok! **Ez 35 százalékot tesz ki.** Ez már nem visszafeloldódás, ez már bizony zuhanás! Ez, az általunk megérdemelten elfoglalt tereinknek több, mint egyharmad részéről való visszaszorítást jelent, nem beszélve a 20 százaléknak és igazgatói tiszteletdíjnak nyugdíj szempontjából való előzőleg megtörtént elvesztéséről. Azthibsem, hogy nincs még az országban egy status, amely hasonló tévesztéséről beszélhetne, ilyenről kesereghetne, ugyanakkor, amidőn e hivatás mindennapi terhei nálunk csak emelkedtek s e hivatáshoz az elérhető képzettség, azóta a legmagasabb fokban kívántatik meg.

Státusunk e kategóriájával együtt, ta'án még több panasza nyilhatna ajka azoknak, akiket 1919-ben példa nélkül álló módon, az egységes státus keretből szakképzés különbség címen közülünk kiemelték és a mindennapi élelmi iskolai tanítósággal illetmény szempontjából egyenlő elbánás alá vontak, akiknek anyagi helyzetük ily formán az a mindennapi élelmi iskolai tanítói státusénál is kedvezőtlenebb lett, mert ők nem kapják meg azt sem, amit minden gazdasági továbbképző iskolai gazd. tantárgyat tanító megkap, a gazdasági tárgyak tanítása után.

Ma, ezeket jó feljegyezzük! Hisszük, hogy erre a mementóra szükségünk lesz, amikor teljesíthető lesz velünk szemben az irás szava: **»A jó munkás érdemes az ó bérére!«**

...r.

Bármiféle tanszer, taneszköz és laboratoriumi felszerelés a legjobb minőségben és legmértányosabb áron

Fill és Bartuska

laboratoriumi felszerelési-, üvegtechnikai cikkek- és tanszergyárában
szerezhető be! Budapest, I., Bertalan-u. 26

Képesítő vizsgálatok.

A kecskeméti m. kir. áll. gazdasági szaktanítónőképző intézetnél a képesítővizsgálatok július 3—4-én tartattak meg, melyen a Földművelésügyi Minisztériumot Tar Gyula gazd. főtanácsos, a Kultusz Minisztériumot pedig Géher Lajos gazd. népk. orsz. szakfelügyelő képviselte. A vizsgálobizottságot az intézet igazgatója Aigner Gusztáv, Bakos László gazd. akadémiai r. tanár, Szájbély József kert. főintéző, Pichlerné Lovass Emília, K'enner Edith, Zilán Erzsébet és Wolter Sarolta gazd. tanárnők, mint a tanári kar tagjai, egészítették ki.

A képesítőn az alábbi II. évfolyamot végzett hallgatóknak nyertek gazd. szaktanítónői oklevelet: Forgách Sarolta, Hőbausz Mária, Kajos Erzsébet, Jászai Lenke, Király Erzsébet, Theodora, Kiss Jolán, Kovács Marianna, Kuptics Anna, Lenhardt Hermina, Meggyesi Irén, Nagy Erzsébet, Pászthy Melchioris, Rittlop Amália, Schramek Ilona, Strajcsik Ilona és Windt Erzsébet.

Hazánkban ezen egyedülálló női szakiskola az utóbbi években igen gyors lépésekkel közeledik a teljes kifejlesztés, vagyis a 3 éves női gazd. akadémia felé. A mintaszerűen berendezett mezőgazdaságot a kerti üzemek átalakítása, a szakiskola építkezéseit igen előnyösen emelik. kertészete és a megnagyobbodott gyümölcsös a fiskola területét csökkentette ugyan, de a kezelést és a szemléltető oktatást több tekintetben gyakorlatibbá és megfelelőbbé tette. Az új tanfolyam épület, a modern gép- és eszközszin, a kifutók, istálló- és trágyatelep célszerű átalakítása a szakiskola építkezéseit igen előnyösen emelik. Az utóbbi években szünetelni kényszerült baromfitenyésztés is óriási lendület elé jutott azzal, hogy 4 kat. holdas régi gyümölcsösben, ideális elhelyezésben, 12 új baromfiól épült, hol kettős kifutókban 2.000 drb.-ot meghaladó leg-horn tyúk és bronz pulyka állomány fogja a nagyfontosságú tenyésztési ágat képviselni. Az emlékezetes juharka sorok folytatásában az ország legmodernebbnek ígérkező baromfi-farmja magas kerítésével szintén látványosságot képez és az intézet külsejét is igen kedvezően emeli.

A képesítővel kapcsolatosan kézimunka kiállítás is volt, melynek szép, gazdag s igen izléseesen elrendezett anyagában nemcsak a kecskeméti, de messze vidék érdeklődői is gyönyörködtek.

Új kartársnőinket szeretettel üdvözljük sikerült képesítőjük alkalmából és őszintén kívánjuk, hogy a gazd. népoktatás magas szintű pályáján mielőbbi elhelyezkedést és sikereiben gazdag, meglegedésben teljes működést érjenek el.

* * *

Megérkezett **Péter-Pál**, ezen a napon mozdulnak meg rendszeren az élettől duzzadó izmos karok... a kasza peng...., halomra hull a sok büszke kalász.... országszerte kezdődik az arafás.

Ami a rónák életét öntő mezején folyik, ugyanaz megy végbe az iskolák padsoraiban, évváró, érettségi, képesítő és más vizsgálatokon számol be országunk reménysége terméseredményéről.

A kiskunfélegyházi áll. tanítóképzőintézet zengő falai

közül is ma léptek ki az új apostolok, megrakodva szellemi és erkölcsi kincsekkel, telítve duzzadó férfias erővel. Az ifjú daruk között komoly, megfontolt lépéssel, gondterhes arccal hagyta el az Alma Matert a tiz gazdasági **szaktanító-jelölt**.

Egy évtizeddel ezelőtt még ők is o'thatatlan fanatizmussal léptek a vérző ugarra, ifjuságuk feszülő erejét odaáldozták a néma anyaföldnek, vérük, fáradságuk cseppjeivel áztatták a régi haza földjét s miután ez a kizsárolt föld mégsem adott kenyeret, beültek a náluknál sokkal fiatalabb ifjak közé, hogy a szokatlan életmódot rövid időre példásan magukra vegyék, magasabb céljuk érdekében.

Ezen lelkes ifjak a következők:

1. Bihary Lajos Klenócáról, depr.-i akadémiai végz.
2. Czece László Czeredről, keszthe'lyi akad. végz.
3. Darvas Mihály Debrecenből, depr.-i akad. végz.
4. Freund Károly Veszprémből, m.-óvári akad. végz.
5. Horváth Dezső M.-óvárról, m.-óvári akad. végz.
6. Nagy János Feldebről, m.-óvári akad. végz.
7. Király Miklós Bogyoszlóról m.-óvári akad. végz.
8. Pásztori Ferenc Kalocsáról, m.-óvári akad. végz.
9. Tóth László Magyarcsahólyból debreceni akad. végz.
10. Zsilák János Békéscsabáról, m.-óvári akad. végz.

A tanítóképzős okleveles gazdák valamennyien megfeleltek a tanulmányi követelményeknek. Főiskolai képzettségük, magasabb életkoruk és tapasztalataik nyújtotta széles látókörük folytán, az új ismeretek elsajátítása számukra túl nagy feladatot nem jelenthetett; pedagógiai érzékük kifejlődése azonban meglepő, jele annak, hogy a képzés a lehető legjobb uton halad.

A tanítóképző-intézetben vállalt köteleesség teljesítésén felül, szabadidejükben tevékeny részt vettek Kiskunfélegyháza társadalmi életében is, hol igazán szerették és becsülték őket.

* * *

(II.) Az egy év hamar elröpült. Az aránylag gondtalan év után immár harmadikban és most igazán mélyről tört elő a sóhaj: **»Ballag már a vén diák!.. tovább, tovább!«** Mi lesz a jövő? Efelől bár akkor határoztak, amikor újra bevonultak a komor falak közé s mégis ez foglalkoztatja mindnyájuk lelkét...! **»Filiszter leszek magam is!«** Filisztere a magyar földnek: **gazdasági szaktanító**. Nem építenek immár délibábvárakat, mege'égészenek és boldogok, ha megkapják végre kinevezésüket. Tudják azt is, hogy átmene-tileg néhányan e'emi iskolához kerülnek. Csodálkozunk-e ha a földtől való ilyen távoli elhelyezésük bánatot kelt bennük? Nehéz ám elhagyni pályáját annak, ki azt szeretete s aki lelkének egész me'egével, gondolatának minden rezzenésével arra készült, annak élt! Ezeknek tehát minden törekvésük: vissza a földhöz, vissza a gazdasági iskolához.

* * *

(III.) A gazdasági iskola igazgatósága két éves tapasztalata alapján át'ában helyesen találja a szaktanítóképzésnek ezen módját, mivel az ok'ev'e's gazdák bevonásával a szakszerűség és az oktatás célszerűsége határozottan emel-

kedni fog. Azt a módosítást, melyet a tanuló gazdák is kívánnak, szintén indokoltnak tartja, hogy a tanítóképzőben, — a gimnáziumban vagy akadémián már hallgatott tárgyakból — legyenek felmentve s ehelyett, ugy a gyakorlati tanításokra, mint a gazd. iskola tanításaira és ügykezelésére több időt nyerjenek, lévén kiképzetésük célja gazdasági szaktanító és nem csupán tanítóképzés. Így már ez év alatt nagyobb gyakorlatot szereznének a gazdasági tanítások terén és jobban beilleszkednének a gazdasági iskola légkörébe s nem éreznék azt annakidején egy percig sem idegennek.

* * *

Kedves Kartársaink! Mostohaságtok teréről barátságosan invitál házuk tája! Gyertek hozzánk, te'pedjétek meg nálunk! Nem adhatunk gigászi méreteket, csak egy kis szerény kört, de ez ma az egész magyar mezőt jelent. Munkához szokott kezetek nyomán itt is puha kenyér terem: **milliók kenyere**, tevékenységéket itt is

kíséri hála: **milliók hála**.
Isten hozott benneteket!

P-y.

* * *

Ugy státusunk, mint szerkesztőségünk részéről, őszinte meleg szeretettel köszöntöm és üdvözlöm karunk legfiatalabb női, valamint férfi je'öltjeit. Az ut, mely előttetek áll kedves fiatal kartársaim, nem sima, a rögök — vérző hazánk kedvezőtlen gazdasági helyzete miatt — számos nem kisebbek, de egyelőre évről-évre nagyobbak lesznek. Ezekkel megküzdeni, ezeket összemorzsolni, és áldásthozó termőföldet gyurni be'őre nem könnyű feladat. Kétségbeesésre azonban nincs okotok, nagy Miniszterünk és ügyosztályunk sorsotokat őszinte megértéssel kezeli s ha momentán nem is tud mindnyájatokat gazdasági iskolánál elhelyezni, de a legnehezebb gazdasági helyzet közepette is igyekszik olyan állásba juttatni, hol leendő pályátokra előkészítők és gyakorlatot is szerezhettek.

Addig is kapcsolódjatok be státusé'etünkbe, e lap hasábjain adjatok életje'et magatokról, hisz meleg szeretettel várunk és fogadunk.

Szerkesztő.

Továbbképző iskolák.

**Csonka Magyarország nem ország!
Egész Magyarország menyország!**

Faültvények védelme.

(Pedagógiumi szeminárium előadás.) — Tartotta: **PATAKY SÁNDOR** kisujszállási gazd. isk. igazgató

A faültvények védelme és a farongások akadályozása tárgyában a vállas- és közoktatásügyi Miniszter ur az összes tanügyi intézetek részére rendeletet bocsájto' ki. A tárgy fontosságára való tekintettel kir. tanfelügyelőségünk a faültvények védelmének tárgyalását a pedagógiumi szemináriumok munkaprogramjába is felvette és engem bizo'tt meg, hogy erről előadást tartsak. Embe megbizásnak a következőkben igyekszem eleget tenni.

A Páris környéki békediktátumok állítólag véget vetettek a világháborúnak, vagyis most békeben élünk, az annyira áhitott békében. És mégis az emberiség minden egyes egyedének, legyen az bármily foglalkozású, tartozék az bármely nemzethez: győzőhöz, vagy legyőzö'thöz, a reá nehezede' terhek sulya alatt tapasztalnia, egyénileg is éreznie kell, hogy az óhajto't béke helyett sulyos válságban, igazi világválságban élünk! Az egyes nemzetek hogy saját magukat e válságon átmenthessék, kétségbe esve küzdenek egymás ellen. Valóban, most mindenki harcol mindanki ellen. Kimé'etlenebb, kegyetlenebb e harc a fegyveres küzdelemnél, hiszén lét és nem lét függ a kimenetelétől.

Ilyen sulyos és életbevágó gazdasági megpróbáltatásban aligha volt része hazánknak. A modern világgazdaság kialakulásának idejében Ausztriával

symbiozisban éltünk, a monarchia területe gazdaságilag kiegyensúlyozott volt és olyan egységet alkotott, amely még az olyan nagy gazdasági válságokat is, amilyenek a mult század végén és századunk elején ismételtén végig söpörtek Európa tés'tén — aránylag jól és biztosan kibirta.

A háborut követő békediktátumok szétrobbantották ezt az egységet és bennünket olyan helyzetbe juttattak, a melyre példa a történelemben sem akad! Helyzetünk annál sulyosabb, mert Nagy-Magyarország 2/3-ad részének elszakításával olyan javaktól fosztattunk meg, melyeknek hiányát most, a gazdasági világháboruban aggasztó módon érezzük.

Tárgyam fejtegetése megkivánja, hogy a sok-sok elveszto'tt javak egyikét felemlitsem. A reánk vonatkozó békeszerződés erdeink 86.6%-át vette el tőlünk. U. i. mig Nagy-Magyarország erdőterülete 1913. évben 7,400.000 ha. volt, amelyen belül a különféle célokat szolgáló fajok kedvező arányu területeket foglaltak el, mert pl. tölgyerdő 1,964.000 ha., bükk- és más lomberdő 3,860.000 ha. és fenyőerdő 1,775.000 ha. volt, most csonka hazánk összes erdőterülete alig tesz ki 1,250.000 ha-t, az is inkább lomberdő, fenyő alig akad. Es mig 1913-ban 80 millió aranykorona volt külföldi fakivitelünk értéke, most csaknem összes tűzifa és épü-

letfa szükségletünket külföldről kell behoznunk, súlyos milliókkal adózával ezzel szomszédainknak.

Ilyenforma a helyzet gyümölcsfa ültetvényeinknél is. Az elcsatolt részekkel együtt elvesztettük a kitünő téli almát termő Máramaros és Nagybánya vidékét és a kiváló gyümölcsstermő Erdélyt. E területek gyümölcsstermése nemcsak fedezte egész Nagy-Magyarország gyümölcsszükségletét, hanem abból tekintélyes kivitelünk is volt. És most — az 1929. évi statisztika tanúsága szerint csak

almáért 2,048.000 P-t,
dióért 2,299.000 P-t,
manduláért 995.000 P-t,
mogyoróért 1,475.000 P-t,
aszalt szilváért 1,073.000 P-t

adtunk a külföldnek. Pedig, amiként az erdőségek terméke: a tűzifa, az épületfa, a papírgyártásra és más ipari célokra szolgáló fa nem luxus célokat, hanem elsőrendű életszükségleteket szolgál, úgy nemcsak a külföldön, de nálunk is rájöttek már régen arra, hogy a gyümölcs sem luxus cikk, hanem feltétlenül szükséges és igen tápláló népelemezési anyag. Maga a folyton fejlődő orvosi tudomány is a leghatározottabban vallja azt, hogy a mai idegéletet élő, gyorsan dolgozó emberi szervezet legjobb erőforrása a tápláló, a gyorsan és könnyen emészthető, vitaminokban gazdag gyümölcs.

Kormányzatunk mihamar tudatára jött annak, hogy az elszakított részek faanyagát úgy az erdészet, mint a gyümölcsstermelés terén pótolni kell, ez elsőrendű fontosság és halaszthatatlan kötelesség. Mert, ha sokáig a külföldre szorulunk ezen cikkekért, egyrészt az épen nem barátságos érzelmű utódállamok kénye-kedvének tesszük ki magunkat, másrészt a behozatallal járó nagy összegek kiadása fokozott elszegényedéshez vezet. Ennek a felismerése vezetett el az alföldi erdők telepítéséről és fásításáról szóló 1923. évi 29. tc. megalkotásához és ahhoz, hogy a földmivelésügyi minisztérium emellett az alföldi gyümölcsösök létesítését, minden rendelkezésre álló eszközzel támogassa.

Az említett törvény elrendeli, hogy a mezőgazdasági termelés előmozdítása, továbbá az egészségügyi és klimatikus viszonyok megjavítása érdekében, valamint a lakosság minden irányú faszükségletének biztosítása céljából az Alföldön erdőket kell telepíteni és facsoportokat, vagy fasorokat kell létesíteni.

E törvény alapján nagy lépésekkel indult meg országsszerű a faültetvények létesítése. Az állami csemetekertek és magán faiskolák százezer számra adják ki a fásításhoz szükséges facsemetétet és ezzel a legbiztosabb úton haladunk a kívánt cél felé.

Ebbe a — közgazdaságilag igen fontos va-

lóságos nemzetmentő akcióba, nekünk — a népoktatás terén működő tanterveknek — be kell kapcsolódnunk. E téren kettős a feladatunk: Elsősorban segítségére kell lennünk a földmivelésügyi kormánynak a fásítások propagálásában és gyümölcsösök telepítésében. Meg kell ragadnunk tehát minden kínálkozó alkalmat, hogy a felnőttek figyelmét erre felhívjuk és tette serkentsük. Másodsorban a már létesített faültetvények ápolására, gondozására és védelmére kell rávezetni és rászoktatni népünket.

Az előbbi feladat a könnyebb, utóbbi a nehezebb. Mert hiszen népünk szeret fát ültetni. A világháborút követő időkben örvendetesen tapasztalhattuk, hogy lakosságunk a háborúnak és az azt követő forradalmi időknek a faállományban történt pusztításait mily fokozott igyekezettel sietett pótolni. A fa és gyümölcsfa ültetés valóságos lázzá lett egyes vidékeken.

Már eddig is sok ezer fa került kiültetésre és most, a fásításra vonatkozó törvény kötelező ereje megsokszorozza ezt. Biztos tehát, hogy elültetett fában nem igen lesz hiány. Azonban az ültetés csak félmunka, annak is az egyszerűbb és könnyebbik fele. Hogy a faültetvény a kívülről célt szolgálja, a hozzá fűzött reményeket valóra váltsa, ahhoz a faápolásnak, gondozásnak és főként a védelemnek sorozata szükséges. Ebben kell nekünk a faültetőknek segítségére lenni. Ezt a célt kívánja megvalósítani a 860—40/543—1929. számú V. K. M. rendelet.

A feladat nem olyan könnyű és egyszerű, miként az az első pillanatban látszik. Maradisággal, kitartás hiányával, megrögzött rossz szokással, nemtörődömséggel, igen gyakran határozott rosszakarattal, szándékos kártevással, éretlen pajkossággal és meggondolatlan csinyvetéssel kell megküzdeni.

Mert nyilvánvaló dolog, hogy a faültetvények rongálásában nem egyedül és kizárólag az »ugynévezett« kamasz korú növendékeink a bűnösök. Amikor az életerős, fiatal faültetvények idő előtt kapa, ásó és egyéb szerszám nyelvé alakulnak át, avagy, amikor az őrizetlenül hagyott, vagy nem kellő felügyelet alatt tartott kisebb-nagyobb állatok tesznek a faültetvényben helyrehozhatatlan kárt és pusztítást, akkor már az iskolán kívül állók a hibásak. Eppen ezért, tehát hogy a favédelem terén lényeges és határozott javulás állhasson be, figyelmünket a felnőttek ezirányú felvilágosítására is ki kell terjesztenünk. Minélfogva feladatunk kettősirányú: **iskolán kívüli és iskolán belüli.**

A faültetvények védelme tárgyában kiadott V. K. M. rendelet a követendő eljárásra két utbagazítást nyújt, az egyik: **minden lehető alkalommal felhívandók a tanulók figyelmé a fák nagy közgaz-**

gazdasági jelentőségére, a másik: a tanárok és tanítók igyekezzenek a tanulókra a szükséghez képest még a megengedett iskolai büntetések alkalmazásával is úgy hatni, hogy a farongások végleg megszűnjenek.

Vizsgáljuk hát elsősorban, hogy a faültetvényeknek miben rejlik közgazdasági jelentősége.

A faültetvények rendkívüli sokoldalú hivatását közgazdasági jelentőségét 3 főirány szerint csoportosíthatjuk:

- a) gazdasági,
- b) természeti és
- c) egészségügyi.

a) **Gazdasági jelentőségük** abban áll, hogy a közönséges, az u. n. gazdasági és erdei fák, valamint a gyümölcsfák is olyan **javakat szolgáltatnak**, amelyekre gazdasági életünkben feltétlenül szükségünk van. Így azok adják a tűzelőfát, a szerszámfát, az épületfát, igen sok iparhoz a nyersanyagot. A gyümölcsfák termik a sokféle gyümölcsöt, szolgáltatják a bútorkészítés legértékesebb faanyagát, alkalmat nyújtanak ezenkívül többféle gazdasági mellék ág: méhtenyésztés, selyemhernyótenyésztés, stb. üzésére s mindezekkel **közvetlenül** hasznot szolgáltatnak.

b) **A faültetvények természeti hivatása és jelentősége** is éppen ilyen sokoldalú. Rögzítik a talajt, megakadályozzák azt, hogy az esővíz lemossa a hegyekről és hegyoldalokról a földet, hogy a szél elhordja a homokot, megnehezítik a talaj csuszást, hógörgetegek keletkezését. Szivacszerűvé teszik a termő talajt, ezáltal az a hővetet és esővizet könnyebben magába szívja és elraktározza. **Szabályozzák a hőviszonyokat**, megtörik a szelek erejét, enyhítik a tikkasztó hőséget. **Kedvezőbbé teszik a csapadéki viszonyokat**, mérséklék a szárazságot, elősegítik a harmatképződést. Emé sokoldalú természeti jelentőség által nyilvánvaló, hogy a faültetvények a mezőgazdasági termelést mozdítják elő közvetve, tehát így **szolgáltatnak felbecsülhetetlen hasznot**. Eszerint a faültetvények és erdőségek a mezőgazdasági termelésre, a földek termőképességére s általában egész gazdasági kulturánk előrévitelére nélkülözhetetlenek. Olyan vidékeken, ahol a faültetvények és erdők helyes elosztással foglalnak el megfelelő területeket, a természeti erők kártételéi még kedvezőtlen körülmények között is lényegtelenek. Ilyen helyeken a természeti és gazdasági élet megnyilvánulása a legteljesebb összhangban van egymással.

c) A faültetvények és erdőségek **közegészségügyi jelentősége** is felbecsülhetetlen. Oxigén kiválasztásával javítják a levegőt, mellyel az állatvilág egészségét biztosítják. Felfogják a port és a kifáradt

ember testi és lelki felüdülésére jótékonyan hatnak.

Mindezek a faültetvények **közgazdasági jelentőségével**. Ezekre kell tehát a favédelem szempontjából a figyelmet felhívni úgy a felnőtteknél, mint a kiscsinyeknél egyaránt. A faültetvények és erdőségek emé sokoldalú hasznosságának szemellett tartásával és kidomborításával hatni lehet ugyan, de nem egyforma eredménnyel felnőttek és gyermekeknek.

Az egyszerűbb képzettségű és lelki világu felnőtt egyén a faültetvények természeti és közegészségi fontosságára és jelentőségére nem sokat ad. Az idők múlásával ő mindinkább anyagiassá válik, mindenben a **»hasznot«** keresi. A faültetvények védelmére irányuló ténykedésünkben előtte tehát a fák gazdasági jelentőségét a **közvetett és közvetlen hasznát** domborítsuk ki. Azt szükséges nyomatékosan hangsúlyozni, hogy az a fa, melyet kertjébe, udvarára, háza elé, tanyája köré ültetett, avagy erdőt telepített, jelentős **gazdasági értéket** képvisel. A facsemeték beszerzési költsége és az ültetéssel járó munka olyan pénzben kifejezhető érték, melyet idővel kamatostul visszakap, de csak akkor, ha a visszafizetésre a fát képessé is teszi; ha a fejlődését elősegítő tényezőket megadja neki, az azt gátlókat pedig távolítja. Érdekes és pedig elsősorban saját jól felfogott érdeke tehát, hogy faültetvényét gondozza, ápolja, a rongálástól megóvja.

Igy jut el a haszonhoz, amelyet a faültetvény az-

Az egész életben hű barát

SINGER
VARRÓGÉP.

*Kedvező fizetési feltételek.
Alacsony havi részletek.*

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.

Fióküzlet az ország minden nagyobb városaiban!

zal, hogy mellékfoglalkozásokra (méh-, selyemhernyótenyésztés, stb.) ad alkalmat, a gyümölcsös pedig az évenkénti termésével már **előkorában** szolgáltat. Es ha ezek mellett ráirányítjuk figyelmét a közvetett haszonra is, amelyet a faültetvény mezőgazdasági termelésének elősegítése által nyújt neki, a talaj-, időjárás és a csapadékviszonyok kedvezőbbé tételével, akkor törődni fog elültetett fáival, gondot fordít azokra és igyekszik azokat úgy az állati, mint az emberi kártételektől megoltalmazni.

Ő is és azok is, akik talán nem ültethetnek fát, mert nincs egy talpalatnyi területük se e célra, az előadottakból ráeszmélnék arra, hogy ha embertársaik, vagy a köz tulajdonát képező faültetvényeket meggondolatlanságból, szándékos rosszakaratból, vagy bármi okból megrongálják és elpusztítják, azzal nemcsak embertársaiknak okoznak kárt, de maguk is kártszenvedőkké lesznek, mert hiszen az élőfa az ő részükre is javítja a levegőt, nekik is nyújt üdülést adó árnyékot, ő előlük is felfogja a port, az éghajlatot és csapadék viszonyokat az ő részükre is kedvezőbbé teszi, sőt közvetlenül is nyújt nekik hasznot, ha méh vagy selyemhernyó tenyésztéssel foglalkoznak.

Ne felejtse el tehát senki, hogy a faültetvény hasznot nemcsak a tulajdonosnak, hanem mindenkinek szolgáltat és erre gondoljon, mielőtt a farongással embertársaiknak és magának is kárt okozna!

Míg tehát az iskolán kívül, a felnőttek körében a faültetvények védelme terén inkább az anyagiasság, a haszon kidomborításával érhetünk el célt, addig az iskolán belül, tanulóinknál inkább az érzelmekre való hatással juthatunk eredményhez.

Nem tagadom, hogy a körülmények kényszerítő hatása alatt a helyén és idejében alkalmazott iskolai büntetés nem lenne **hatásos**, de az csak pillanatnyi eredményt szül. Nekünk pedig állandó, olyan eredményre kell és szükséges e téren törekedni, amely végig kísérje növendékeinket, nemcsak az iskolaátvitel ideje alatt, hanem egész életükön keresztül. Azokat a nemes érzelmeket kell tehát bennük felébreszteni és állandósítani, amelyek mindenkor viszsztatartják őket a farongástól.

Ehhez az első lépés a nagy természet s benne a fa szeretetére való nevelés. Nagy pomológusunknál, az áldott emlékü Bereczki Máténál senki sem szeretheti rajongóbban a fát. Az ő, idevonatkozó szavai jutnak most eszembe, amelyeket az anyákhoz intézett ugyan, de amelyek nekünk, tanítóknak is éppen úgy szólnak: **»Hazám dicső anyái! Használjátok fel azt a nagy, azt az ellenáthatatlan hatalmat, melyel a természet kegyes Istene felruházott benneteket és tanítottok meg gyermekeiteket sze-**

retetre, a természet szent szeretetére. Ha a természet szeretetére megtanítottátok kedveseiteket, szívekbe oltottátok ugyanakkor az erénynek, a jónak és a szépnek szeretetét is! Ezzel olyan kincseket adtatok gyermekeiteknek, melyeket az idő vasfoga sem emészthet meg, melyek boldogítva végig kísérnek az élet útjain. Hazám lelkes anyái! Ajándékozzátok meg gyermekeiteket ezekkel a kincsekkel, a természet szent szeretetének boldogító érzéseivel. Szeressétek a gyümölcsészetet, ápoljátok a fát, mely a ti gyermekeiteknek, a ti unokáitoknak életét igyekszik szebbé, boldogabbá, édesebbé tenni.«

Hogy növendékeinkben ezt a szeretetet felébreszthessük, a faültetvény természeti és egészségi jelentőségeit kell elsősorban hangsúlyoznunk és csak másodsorban a gazdaságiakat. Természetesen ahhoz, hogy a faültetvények szeretete állandósuljon, nem elégséges egy futólagos ismertetés. Hanem szükséges, hogy minden alkalmat megragadjunk, amely célunkhoz közelebb visz. Az iskolai életben számtalan ilyen alkalom kínálkozik és az egyes tantárgyak tanítása közben is lépten-nyomon adódik helyzet, melyet érdemes e célból kiaknázni.

Messze vezetne az elem tűzött feladattól, az ilyen alkalmak és helyzetek részletezése. Megérzi azt minden tanító, mikor lesz célra vezető a figyelemnek a favedelemre való ráirányítása.

Kisebb, fiatalabb növendékeinknél hamarabb és kevesebb fáradsággal is célt fogunk érni, mint a nagyobbaknál. Különösen a serdültebb, a továbbképző tanulóknál nehéz a helyzet. Azok már rakoncátlanabbak, rosszra hajlamosabbak és fékezhetlenebbek. Ezeknél már a **»virtus«** is sok bajt okoz. Bizonyos, hogy a farongálás terén reájuk lehet a legtöbb panasz.

Ezeknél már nem lesz elég a legszebb, a legmeggyőzőbb beszéd sem. Náluk segítő eszközöket is célszerű lesz igénybe venni. Eredményt biztosít, ha velük az iskola udvarára, kertjébe, vagy egyéb helyre gyakorlatképen is fákat ültetünk és azok gondozását, ápolását, további nevelését reájuk bizzuk.

Ide vonatkozólag saját gyakorlatomból befejezésül még csak egy példát óhajtok felemlíteni.

Kisujszálláson való 6 évi működésem ideje alatt természetesen a mi iskolánk tanulóira is fordult elő többféle panasz. De egyetlen esetben sem jöttek érdekelték azzal a panasszal, hogy a növendékek valamelyike faültetvényt rongált volna.

Elgondolkozva ezen az eléggé szokatlan, de egyébként örvendetes dolgon, szükségszerűen arra kell következtetnem, hogy ezt egyrészt a faiskolai gyakorlatok, másrészt az eredményezi, hogy a ta-

nulók évvégén és olykor évközben is jutalmazás-ként gyümölcs és egyéb fát kapnak. Ugyanis a faiskolai foglalkozásnál a faneveléssel járó sokféle munka végzése közben maguk rájönnek a tanulók arra, hogy bizony nagy fáradságba, verejtékes munkába és anyagi költségbe kerül minden a felnevelése s ezáltal ráeszmélnek arra is, hogy ha azt megrongálják, vagy teljesen tönkre teszik, a sok munkát és költséget semmisítik meg.

A jutalmul kapott fát a tanuló elülteti és mint saját tulajdonát, szeretettel gondozza, ápolja és védi is minden veszélytől. Ugy hiszem, minden egyes ilyen növendék már tanuló korában fabarátta válik, aki nemcsak a sajátját dédelgeti, de a más tulajdonát is teljes tiszteletben tartja.

Más viszonyok között, más hasonló segéd eszközök mindig akadnak és ha ezeket is a cél szolgálatába állítjuk, jogos reményünk lehet arra, hogy a favédelem terén is megfelelő és maradandó eredményt sikerül elérni.

* * *

E cikkel kapcsolatosan nem mulathatom el felhívni! — különösen továbbképzőiskolai kollégáimnak a figyelmét azokra a községek- és városokra, hol az **önálló gazdasági népiskolák** hasonló működése nyomán a legszebb ut és utcai fásításokat, valamint nagy jövedelmet nyújtó gyümölcsösöket lehet már látni, a példa előttünk van. Nagy-Magyarország ujjaépítésére mindnyájan álljunk munkába.

— Szerkesztő. —

Gazdasági tanácsadó és tájékoztató.

**Hiszek egy istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek Magyarországra,
Feltámadásában! Amen!**

A takarmányok különleges hatása.

Indiában gramm-borsó takarmányozásával rendkívüli tejelési eredményeket értek el. Ezt valami vitaminszerű anyaggal, vagy pedig a fehérje különös összetételével kell magyarázni. Tehenészetekben az erős fehérje tartalmu takarmányozás jól bevált, de a jobb minőségű fehérje okozza az eredményt és nem a fehérje mennyisége.

A lóhere szénában, korpában és a lenmagpogácsában foglalt fehérjék jóminőségűek, ellenben a kukoricában lévő fehérje nem olyan jó, mert a fontos aminosavak hiányoznak belőle.

A különféle fehérjék különféle értékkel bírnak, ha más-más célokra használjuk őket. Az árpa fehérje jó az izom képzésre, fenntartásra és hizlalásra, de nem egészen kedvező a növesre. A buza fehérje nem jó a tejtermelésre és nagyobb tejhozam buza takarmányozása mellett nem állandósítható, ha nem áll más fehérje forrás rendelkezésünkre.

Hansen berlini professzor négy csoportra osztotta a takarmányokat. Az első csoport a tejhozamot növelte, de a zsirtartalmat ugyanakkor aránylagosan lecsökkentette (ez a szójabab, kukoricadara és zabdara összetételű takarmány). A második csoport nem változtatott a tejhozamon, de lecsökkentette a zsirtartalmat (sesam-pogácsa, mákpogácsa és rizsliszt.) A harmadik csoport nem volt hatással, a negyedik pedig alig befolyásolta a tej hozamát, de csökkentette a zsirtartalmat (pálmagpogácsa és kokuszpogácsa, melyek szinte hihetetlen mértékben 18 és 12 százalékkal csökkentik a tej zsirtartalmát). Hansen tanár kísérleteiben általában

megállapította, hogy az olajos magvak pogácsái a tejsírt fokozatosan emelik.

A Manitoba buza.

A francia mezőgazdasági akadémia február 25-iki ülésén Schribaux előadást tartott a Manitoba buzáról, amelyet termelésre ajánlott Franciaországban is. Fajtagetései közepette úgy állította be, hogy a Manitoba buzát sűrűn (ket. holdanként 100—115 kgr. vetőmagot) kell vetni. A buza siker tartalmát nagyban emeli, ha minél kevesebb ideig van a nap hevének kitéve, tehát lehetőleg korán kell aratni, a teljes érés utolsó szakaszában.

Az első tojás ideje.

A Jowa állami kísérleti állomásnak hivatalos értesítője az első tojás idejét tárgyalja és ezt összefüggésbe hozza a téli tojások számával és a kísérletek alapján megállapítja, hogy azok a tyukok érték el a legtöbb téli tojást, amelyek szeptemberben tojtak először. A legnagyobb mennyiségű tojást azonban azok a tyukok adták, amelyek október hónapban kezdték a tojás lerakást.

Olcsó tojástermelés.

Tizenkét amerikai baromfifarm könyvelési adatai szerint az összköltségek 54 százaléka a baromfi takarmányra esik, a német tapasztalatok szerint, ahol a munkabérek olcsóbbak, az összköltségek 60—70 százaléka esik a takarmányra.

Quisenburg szerint 45 kgr. buzában annyi tápérték van, hogy ebből 243 tojás sárgáját és 182 tojás fehérjét lehetne előállítani. Kizáróan buza etetéssel csak 182 tojást termelhetünk egy év alatt. 45 kgr. hallisztból ellenben csak 16 tojás sárgáját, de emellett 671 tojás fehérjét lehet termelni. Ezért a gabonából álló baromfi takarmányt minden esetben megfelelő mennyiségű állati fehérjét tartalmazó takarmánnyal kell kiegészíteni. A növényi fehérjét a baromfiak nem dolgozzák tökéletesen fel, sőt nagyobb mennyiségben etetve bélhurutos tüneteket is idéznek elő. Eppen ezért a takarmányok kiegészítésekként hallisztet, hus és vérlisztet használjunk.

A halliszt beszerzésénél figyelembe veendő, hogy az sötét és lehetőleg zsirtalan legyen, különösen a tojásokon kellemetlen íz vehető észre. A halliszt egy részé szójadarával igen jól pótolható.

Quisenburg kétféle keverék takarmányt állít össze a tojástermelésre. Az egyszerűbb keverék áll: 40 százalék buzadarából, 35 százalék árpadarából, 5 százalék futorból és 20 százalék hallisztból. A második keverék áll: 20 százalék buzadarából, 30 százalék árpadarából, 20 százalék durva buzakorpából, 5 százalék iszapolt krétából, 10 százalék szójababból és 15 százalék hallisztból.

A baromfi takarmány keverékek mindig olcsóbbak és jobbak, ha azokat házilag készítjük. A keverésnél arra kell ügyelni, hogy a különféle darák lehetőleg durva korpa minőségűek legyenek és annyira összekeverendők, hogy az állatok egyik vagy másik anyagot külön-külön ne választhassák ki belőle.

A tehenek takarmányozása és az ásványi takarmányok.

A háboru előtt Magyarország marhaállománya 6.2 millió volt; jelenleg a csonkaországé 1.8 millió, amelyből 900.000 tehen. de csak 800.000 drb. tehen szolgáltat tejet.

1928-29-ben 57 tejellenőrzési társaság területén 20.205 tehen állott tejelési ellenőrzés alatt és ezek évi átlagban 3147 kg. tejet adtak 128 kg. zsirtartalommal.

Németországban 1929-ben a 34.253 tarkaiahón a tejelési ellenőrzés adatai szerint 2770 kg. tejet és 108 kg. zsirt termelt.

A Martonvásári Augustza 26 nevű csodatehen 767.5 kg. tejsirral tartja a világrekordot és Döry Frigyes paradicsompusztai Ruca nevű tehene 365 napi 15.897 kg. tejtermeléssel Európa legjobb tejő tehenének mondható, mert 1926. nov. 1-től 1930. május 15-ig, 1066 nap alatt 36.985 kg. tejet és 1383 kg. tejsirt adott.

1000 kg. élősulyra 0.5 kg. fehérjét és 5.2 kg. keményítő értéket számítunk fenntartási takarmányra és minden kg. tejre 50 grm. emészthető fehérjét és 250 grm. keményítő értéket adunk a nagy teljesítményű tejelő állatoknak.

A teheneket a leállítás utáni második héttől kezdve a harmadik hónap végéig a keltetésnél erősebben kell takarmányozni, azaz úgy etetjük, mintha 3 kg-mal több tejet adnának.

Egy átlagos súlyú 6 métermázsás tehennek évi fenntartási takarmánya 16 mázsa. Ennek a 16 mázsának a költsége a termék tejmennyiségét megterheli akár 2000, akár 4000 kg.-ot ad a tehen. A tej kg.-ra tehát annál nagyobb termelési költséggel jár, minél kevesebb tejet ad az illető tehen, mert a fenntartási költség a kevesebb kg. tejet erősebben megterheli, mintha ugyanezen költség nagyobb tejmennyiségre oszlik meg.

Az ásványi eredetű takarmányokból minden 1000 kg. élősulyra napi 50-100 grm. meszet és 25-50 grm. foszfor-savat kell számítani és minden kg. tejre 5 grm. meszet és 4.5 grm. foszfor savat.

Amerikai baromfi tenyésztés.

Roser baromfi tenyésztő burlinton melletti baromfi farmján a következő kísérleteket végezte. 250 csibét nevelt fel olyan helyen, ahol már addig is hosszú időn át folyt a baromfitenyésztés. 250 csibét szintén ilyen helyen, csak hogy drótfonásu padlón és hasonló drótfonásu napsütéses kifutóban és

GERGELY-FÉLE **K O L U M B U S** SZABADALMAZOTT
KELTETŐ- ÉS NEVELŐGÉPEK
LÁMPANÉLKÜLI MELEGVIZFŰTÉSSEL, VALAMINT LÁMPA- ÉS MELEGVIZFŰTÉSSEL
50, 100, 200, 300, 400, 600 és 800 tojás befogadóképességgel. Sok száz elismerőlevél! 1922 és 1930 évi modell! - A gyakorlatban fényesen bevált Sok száz elismerőlevél.

Tojáshozamra berendezett fajbaromfi tenyésztés

Legjobb tojókból származó fehér amerikai leghorn-tyukok. Tenyésztetés és napocsibe eladás. Csapófészek-ellenőrzés és törzskönyvezés. Az állomány vérvizsgálat alapján fehérhasmenésmentes.

Ólak, baromfitenyészt. eszközök, erőtakarmányok.

Amerikai boxes-termelésre berendezett méhészet. Fajmész és csemege lépesmész.

Válaszbélyeg ellenében díjtalan szakoktatás.

GERGELY BÉLA BUDATÉTÉNY
VASÚTI ÁLLOMÁS: BUDAFOK MÁV.

EZELŐTT: KÁPOLNA-UTCA 85. SZ. (PEST MEGYE)
MOST Utca nevének megváltoztatása folytán SÁNDOR-UTCA 3.

végre 250 csibét olyan helyen, ahol eddig még baromfiakat nem tenyésztettek. Az első csoporthoz tartozó csirkék 2 hónap alatt 0.75 és egy font közötti súlyt értek el, míg a második két csoportból származó csirkék 1.50 és 1.75 font súlyt értek el ugyanannyi idő alatt. Az első csoporthoz tartozó csirkék gyakori hasmenésben, gümőkórban és kokcioidus bélférgekben szenvedtek s ez fejlődésükben nagymértékben visszavetette, jele annak, hogy eredményes csirkenevelés csak akkor végezhető, ha a terület, ahol a baromfiak tartózkodnak, az ürülettől állandóan tisztítható.

A kellő levégő, nedvesség hiánya a csirkéknél borzas tollazatot idéz elő, a legkedvezőbb nedvességi fok 60—70-között változik, Amerikában, hogy a kellő nedvességet elérjék a csibe nevelőben, a kis csibéket naponta kétszer gyengébb fertőtlenítő oldattal permetezik és a nedvesség fenntartására a fűtőtest körül nedves ruha és zsák darabokat helyeznek el.

* Fiatal pulykák nevelése.

A fiatal pulykát távol kell tartani a csirkéktől, sőt a pulykák nevelésére használt tyukokat is bélférgektől mentesíteni kell. A vizet vagy tejet könnyen tisztítható cserepekben kell adni. Soha sem ajánlatos a fiatal pulykák együttes nevelése, ha

azok között két-három hét korkülömbőség van. Egy pulyka 30—40 fiatal pulykára vigyázhat, a kis pulykákat csak akkor szabad kiengedni, ha a fűről a hármat már felszáradt, hideg, esős napokon a kis pulykákat zárva tartjuk.

Az első két napon a fiatal pulykák kapnak szilárd takarmányt, vizet vagy tiszta tejet. Homokot és zöld takarmányt apróra vágva, a fiatal hagymalevelek igen jó hatással vannak a pulykák emésztő szerveire. Keményre főtt tojást héjjával együtt zölddel vágunk össze s így adjuk az állatoknak, ez a takarmány két-három hetes korig adagolható. A 2—3 hetes pulykáknak már kukoricadarát, korpával keverve adhatunk. Az etetést napjában lehetőleg ötször végezzük, de minden esetben úgy, hogy a takarmány a pulykák előtt 10 percnél tovább ne legyen. 3 hét után az etetési időt háromra, 5 hét után kettőre apasztjuk. Igen jó keverék takarmány fiatal pulykák részére 50% kukoricaliszt-, 15% korpá-, 20% tejpor-, 4% csontliszt-, 5% kagylópor-, 5% szárított lucernalevél-, 1% sóból álló keverék, aki lefőlözött tejjel rendelkezik, a tejpor helyett a lefőlözött tej előnyösen használható. Ha a kis pulykák nyakán a vörös bibircsók kiképződnek és megfelelő tartólegelő, vagy gyepterület áll rendelkezésükre, a pulykáknak további kézből való takarmányozása teljesen bezüntethető.

Egyesületi élet.

A szegedi kongresszusi és kiállítási ügyünk igen szépen halad előre. Ugyosztályunk támogató és elnökségünk lelkes munkáját előreláthatólag nagy siker fogja koronázni.

Örvendetesen közölhetjük, hogy nemcsak iskoláink, de a külföld hasonló típusú iskolái részéről is óriási érdeklődés nyilvánult meg. Epen ezért igyekeznünk kell, hogy a még hátralévő időket hasznosan aknázzuk ki. Minden iskola igyekezzék izlésesen összeállított kollekcióval szerepelni, hogy a külföldiek között minden tekintetben megálljuk helyünket.

Különösen vigyázzunk arra, hogy minden csoport jellegzetesen tükrözze vissza azt a célt, amire hivatva van. A felirások legyenek a kerethez méltóan izlésesek, csinosak. A képeket, terménycsoportokat világos grafikonokkal vegyük körül és magyarázzuk.

Egyszerű dolgokkal is lehet hatást kelteni, ha

azokon meglátszik a célirányos, törekvő igyekezet, tehát ez lebegjen szeme előtt a még kevésbé berendezett iskoláink tanterületeinek és ez lelkesítse munkájukban. Közös ügyünk és jövőnk azt kívánja, hogy erről a kiállításról egy iskola se hiányozzon, a tökéletes iskolák mutatják az utat, amelyet követnünk kell, a szegényebb iskolák a hiányosságokkal azt tüntetik fel, hogy hová kell sietni a segítőkérőkkel.

Felvilágosítást ez ügyben, úgy az elnökség, mint a szerkesztőség mindenkor készségesen ad.

* * *

Az elnökség által felkért és kijelölt előadók nemcsak készséggel vállalták értekezésük megtartását, de a tagok nagy része igen értékes indítvánnyal kereste fel az előadókat, hogy ezzel a kongresszus és a hozzászólások nivóját emelhessek.

A tárgysorozatban múlt havi közlésünk után némi változás történt, hogy a kijelölt anyag min-

den vonatkozásban megvilágítható legyen. Az önálló gazd. népiskolai szakosztály, melynek elnöke Pá-taky Sándor kisujszállási gazd. népiskolai igazgató a következő 6 fontos tételt bocsájta megvitatásra:

1. A hatóságok ügyköre az önálló gazd. népiskolánál. Előadó: Netz Ferenc igazgató, Lajosmizse.

2. A gazdasági népiskolai törvény kiépítése a VIII. osztályos elemi iskola alapján. Előadó: Király Ferenc igazgató, Nagykőrű.

3. A gazdasági szaktanító (nő) képzés végleges megoldása. Előadó: Mihálik Kálmán, Jászberény.

4. Anyagi és státusügyek. Előadó: Pignitzky Ferenc egyesületi titkár, igazgató, Szekszárd.

5. Az iskolán kívüli népművelés kapcsolata az önálló gazd. népiskolákkal. Előadó: Farkas Gyula, igazgató, Békés.

6. A nőnevelés kérdése a gazd. népiskolákkal kapcsolatosan. Előadó: Obingerné Cirmes Irén.

A szakosztályi ülés javaslatait és határozatait a másnapi nagy gyűlésen Géher Lajos szakfelügyelő, Szeged, fogja összevontan előterjeszteni.

A gazdasági továbbképző népiskolai szakosztály elnöke Kurdy Sándor igazgató, Debrecen lett, kinek elnöklése alatt az alábbi igen érdekes és értékes tételek kerülnek tárgyalás alá:

1. A gazd. továbbképző népiskolák szervezete és jövő fejlődésének utjai. Előadó: Kneiszl Emil tanfelügyelőségi iskolalátogató, Sátoraljaujhely. 2. A gazd. továbbképző népiskola tanterve. Előadó: Brózik Dezső igazgató, Bu-jfalu. 3. A továbbképző népiskolák anyagi ügyei. Előadó: Endorfer József igazgató, Nagykamarás. 4. A tanterők gazdasági képzése. Előadó: v. Gyutay István Gyöngyös. 5. A leánynevelés kérdése a továbbképző népiskolákban. Előadó: Balogh Mária, Békéscsaba. 6. Iskolalátogatások rendszeresítése. Előadója: Bernecker Béla, Székesfehérvár.

A szakosztály határozati javaslatait a nagy gyűlésen Brózik Dezső fogja ismertetni.

*

Szeged város átírata országos egyesületünk elnökségéhez.

Szeged sz. kir. város polgármesterétől.
27.644—1931. sz.

A Gazdasági Szaktan. Országos Egyesülete elnökségének (Makó) 59—1931. sz. bejelentéséből örömmel vészem tudomásul, hogy az ország összes gazdasági népiskolái 5 vármegye továbbképző iskolájának bevonásával a Kultuszminiszter Ur Önagyméltósága engedélyével és fővédnöksége alatt, személyes jelenlétében Szegeden gazdasági népisko-

lai kongresszust és a gazdasági népiskolák részvételével országos kiállítást óhajt rendezni.

Az elnökség bejelentésével egyidejűleg kérte, hogy a közgyűlési terem és az iparostanonciskola épületét, előbbít október hó 2-án és 3-ra, utóbbít pedig kiállítás céljaira ugyanakkor szeptember hó 26-tól október hó 5-ig bocsássam az egyesület rendelkezésére. Egyben a kiállítás dekorálására, a város kertészetéből növényeket adjak ki, a kiállítási és egyéb anyag szállításához pedig néhány fuvart bocsássak rendelkezésre.

A kérelmet részint idegenforgalmi jelentőségére, részint pedig arra való tekintettel, hogy az elnökség e fontos országos ügygel Szeged városát óhajtja felkeresni, készséggel teljesítem és folyó évi október 2. és 3-ra a városháza közgyűlési termét, az iparostanonciskola széképületét pedig kiállítás céljaira ugyanakkor szeptember hó 26-tól október 5-ig az egyesület rendelkezésére bocsájtom.

Utasítom a városi főkertészt, hogy az átengedett iparostanonciskolának és a közgyűlési teremnek megfelelő dekorálásáról a jelzett időpontban gondoskodjék.

Utasítom a köztisztasági üzem vezetőjét, hogy a főkertész igényére fuvart bocsásson rendelkezésre, továbbá, az elnökségnek a kiállítási és egyéb anyagok szállításához két fuvart bocsásson rendelkezésre.

Felkérem az elnökséget, hogy a rendelkezésre bocsajtott fuvarokat közvetlenül a köztisztasági üzem vezetőjétől igényelni sziveskedjék.

Felkérem továbbá az elnökséget, hogy a kiállítási anyag elhelyezésénél az épület állagának ép-ségben tartására figyelemmel lenni sziveskedjék annál is inkább, mert minden netán okozott kárt az elnökség megtéríteni tartozik. A tantermek kiürítéséről és újbóli berendezéséről szintén az elnökség tartozik gondoskodni. Egyébként pedig a helyiségek igénylésére vonatkozólag méltóztassék közvetlenül az intézet igazgatóságával érintkezésbe lépni.

Végül felhívom Antal Dénes iparostanonciskolai igazgató urat, hogy a fentjelzett időpontra az iparostanonciskola széképületét az elnökségnek adja át és a kiállítás befejezte után azt vegye át s minden netán okozott kárról haladéktalanul tegyen jelentést. A kiállítás tartama alatt a tanításnak valamely más intézetben való biztosításáról, vagy pedig szünet elrendeléséről gondoskodjék.

Miről az elnöki osztályt, Antal Dénes iparostanonciskolai igazgató urat, a kir. Tanfelügyelőséget, a városi főkertészt, a köztisztasági üzem vezetőjét, az iparostanonciskola felügyelő bizottságát

és a Gazdasági Szaktan. Országos Egyesülete elnökségét, Makó, Gazdasági Iskola értesitem.
Szeged, 1931. július 22.

Dr. Pálffy s. k. h. polgármester.

*

Készüljünk a szegedi kiállításra!

Alig néhány hét választ el bennünket egy olyan eseménytől, mely a gazdasági oktatásügy történetében nagy nyomokat fog hátra hagyni. Ez a nagy esemény fogja ügyünket megpecsételni vagy jobbra, vagy balra. Ezen az országos tanügyi kiállításon fogunk bizonyosságot tenni arról, hogy az önálló gazdasági népiskolák ma már olyan fontos tényezők, hogy azok nélkül a kisgazda-társadalom gazdasági kulturájának előrevitele el sem képzelhető.

A magot elvetettük Szegeden és az ott nagyon jó talajra talált. Szeged városa örömmel vette tudomásul szándékunkat és szeretettel vár bennünket. Es amilyen szeretettel várnak bennünket, olyan szeretettel és fáradságot nem ismerő kötelességgel készüljünk és tegyünk eleget a magunkra vállalt feladatnak. Ne felejtjük el, hogy ebben a nagy mozgalmunkban nem Szeged városáról lesz szó, hanem a mi ügyünkről; és ha a magunkra vállalt feladatot becsülettel végre is hajtjuk, akkor Szeged városánál nem csak elismerésre és hálára fogunk találni, de egy olyan pártfogóra teszünk szert, melytől egész ügyünk sorsa függhet.

Ne felejtjük el azt sem, hogy kiállításunk fővédnökségét egy olyan ember vállalta magára, aki kultuszminisztersége kezdetén már zászlót bontott a gazdasági kultúra előbbrevítése érdekében és magasra emelt fáklyaként világította meg azt az utat, melyen gazdatársadalmunknak haladnia kell. És ennek a megvilágított ut központjába az önálló gazdasági népiskolákat helyezte. Tehát nem csak ügyünkről van szó, hanem gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszteréről is, kinek áldásos korszakalkotó munkáját az egész magyar nemzet bizakodó lelkesedéssel kíséri.

Kedves kartársaim, használjuk fel a még hátra levő néhány hetet és dolgozzunk erősen. Rázzuk fel a még mindig tétlenkedő elfásult lelkeket és magyarázzuk meg nekik nyomatékosan, hogy ha még továbbra is a közöny és nemtörődömség kárpényébe burkolóznak, akkor veszített ügyünk van. És akkor feketével bélyegzik meg ügyünket, de feketével bélyegzik meg önmagukat is; mert az nem lehetséges, hogy azok az iskolák, melyek elnökünk kiállítási felhívását még annyira se érdemesítették, hogy választ adjanak rá, olyan elbírálás alá kerüljenek, mint azok, melyek lelkesedéssel vették a

nagy megmozdulást és nem csak életjelt adtak magukról, hanem minden erejüket és tudásukat ajánlották fel a sikeres keresztülvitelhez.

II.

Amint ismeretes, kiállításunk időpontja október első hetére esik. Ez a dátum nagyon is alkalmas arra, hogy minden a legjobban sikerülhessen.

Az előmunkálatok Szegeden már megindultak és eddig minden a legjobb úton halad. A helyi lapok mindegyike már felhívta a figyelmet szegedi programunkra.

Ez idő szerint kiállításunk a Fogadalmi templom szomszédságában lévő ipariskola modern háromemeletes palotájában volna, melyben minden iskola díjmentesen hozzá juthat akkora területhez, amennyi szükséges ahhoz, hogy csoportjaikat kényelmesen és izlésesen elhelyezhessék.

Ne tévesszük szemelől, hogy kiállításunk gazdasági irányu, ezért annak gazdasági jellegét is kell adni. Nagy hiba volna, ha a többi csoport mellett a gazdasági eltörpülne. Tehát ezen utóbbit erősen szemléltetővé kell tenni. Hozzunk minél több mezőgazdasági és kertészeti termékeket akár ki-preparálva, akár frissen. Azokat készítsük ki gondosan és lássuk el izléses feliratokkal, sőt magyarázatokkal is.

Tartózkodjunk a felületes összeállításoktól és hibás meghatározásoktól, nehogy ebből kifolyólag lekicsinylő kritikának legyünk kitéve. Az izléses összeállításnál és díszítéseknél nagy szolgálatot tehetnek a kartársnők, akik e tekintetben is igen jó érzékkel bírnak.

Ugy járjunk a küldendő dolgok összeállításával, hogy azok legkésőbb szeptember 15-re szállíthatóak legyenek. Körültekintéssel eszközöljük azok becsomagolását, mert így óvhatunk meg minden egyes darabot a pusztulástól.

Hogy mikor fog kelleni a küldeményeket utnak indítani és hova kell irányítani azokat, erre nézve az elnökség minden kiállító iskolát teljes részletességgel külön fog értesíteni.

Elnökünk legutóbbi körlevelében arra kérte az iskolák vezetőségét, hogy mielőbb jelentsék be hozzáam az igénybe veendő fal és asztalterület nagyságát. Több iskolától nem kaptam meg még ezt az értesítést, ami előkészítő munkánkban bizonyos hátráltatást jelent; ezért nagyon kérem azokat a kartársakat, kik kimutatásaikat ez ideig még nem küldték el, szíveskedjenek címemre megküldeni. Ha talán utólag egyes iskolák olyan ötletes, értékes kiállítási tárgyakat tudtak volna még összehozni, melyek kimutatásaikban nem szerepelnek, azokat pótlólag föltétlenül bevesszük.

Egyes kartársak kérdést intéztek a rendező-

séghez oly irányban, hogy csoportjaikat ők maguk, saját ízlésük és elgondolásuk szerint szeretnék összeállítani. Erre nézve azt válaszolhatom, hogy nagyon szívesen vesszük az ilyen ajánlatokat, sőt kérem is kedves kartársaimat, hogy akik csak tehetnek, a rendezésben szíveskedjenek részt venni,

mert csak így, közös megértéssel és együttműködéssel fogjuk tudni ügyünket eredményesen célhoz vezetni.

Szatymaz, 1931. július 25-én.

Kamenszky Béla
ig. főrendező.

Kissebb közlemények.

Buzakataszter az önálló gazdasági népiskolák terméséből.

A szegedi kongresszussal kapcsolatosan igen szép feladatra vállalkozott vitéz Bocskóy András igazgató kollégánk. Nevezetesen hajlandó elkészíteni a kongresszusra az iskolák buzakataszterét. Ezen célból felhívjuk az iskolák igazgatóit, hogy ha adéktalanul küldjenek be Bocskóy címére: Békéscsaba, 1 kgr. buza szemét és néhány jellegzetes buzakalászt. Továbbá írásban közölik, amennyiben már a cséplés megvolt, a f. évi terméseredményt és 1926–30. évi, vagyis öt év átlagtermését. Egyben a következő adatokat: milyen előmunkálatban részesült a buza vetés, hányszor, mikor és milyen mély szántást kapott, milyen trágya anyagot kapott a talaj, mikor történt a vetés és aratás? A vegyelemzési, siker, stb. adatokat az iskolák Bocskóitól bármikor díjmentesen, 20 filléres levélbélyeg beküldése ellenében megkaphatják.

Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamarától.

A Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara július 15-én Győrött a vármegyeház nagytermében megtartott közgyűlése a nyári meleg dacára is szokatosan nagy érdeklődés mellett folyt le. Gróf Khuen-Héderváry Károly elnök, elnöki megnyitójában a múlt, a jelen és a jövő gazdasági helyzetéről emlékezett meg. Ismertette a gazdaközönség érdekében tett intézkedéseket, amelyek közül az értékesítés kérdése áll előtérben. A gabona értékesítését az osztrákokkal megkötött regionális kereskedelmi szerződés, továbbá az Olaszországgal kötött megállapodás kedvezőbb helyzetbe hozta, ami által igen jelentékeny mennyiségű buza kivitelére nyílik alkalom és ez a körülmény tette lehetővé, hogy a kormány a termelőknek 6 pengős bontlettát adhat. Ausztria és Németország pénzügyi helyzete a miénkétől független, aggodalomra tehát nincs ok. A kormány a mezőgazdaság talpra állítását tekinti legfőbb feladatának és minden igyekezetével azon van, hogy külföldi és belöldi hitelt nyújtók is ezt lássák. Mezőgazdasági kiadásoknál el kell menni a takarékoság megengedett határáig, míg egyéb kiadásoknál a megengedett határig is takarékoskodni kell. Gróf Hoyos Miksa Országos Mezőgazdasági Kamarai elnök szerint a mezőgazdaság helyzete lényegesen nem változott a múlttal szemben, csak a súlyos viszonyok még jobban kimélyültek. A világ számoitvő közgazdasági nemzetközi vonatkozású gazdasági szerződések megkötését ajánlják. Ezen

a téren azonban eddig azért nincs eredmény, mert azokról az áldozatokról, amelyek ezen cél érdekében szükségesek, még mindig igen keveset beszélnek.

A gazdag és színes hozzászólások során Szávózd Richárd a 12 hónapi kamatmentes állami műtrágya akciót sürgeti úgy, hogy a gazdák azt a gabona árának arányában leszállított áron kapják. A szarvasmarha tenyésztés érdekében a már meglévő tejértékesítési szabályrendelet életbe léptetését sürgeti. Holitscher Károly elítéli a gazdasági helyzet kétségbeejtő kiszínezését. Akik végpusztulást hirdetnek, rossz szolgálatot tesznek az országnak. Sokorópátkai Szabó István a műtrágyának állami hitelakció keretében való alkalmazását szintén szükségesnek tartja. Utal Bittera növénytermelési tanár megállapítására, mely szerint a műtrágya rossz idő esetén megmenti, jó idő járás esetén pedig fokozza a termést. Olyan buza kell termesztetni, mely külföldön versenyképes. A mezőgazdasági szakoktatásnál kívánja, hogy kigazdálk magánúton is megszerezhessek a gazdasági képzést és erről bizonyítványt is kapjanak. Baranyovits Dezső rámutat arra, hogy ez évben mennyiségileg bár igen gyenge a termés, de minőségileg ilyen kitűnő buza termésünk még nem volt. Nem ritka a 85 kilós hektóiter sulyu buza, a siker minősége pedig a legkitűnőbb manitoba buzával is versenyképes. Sürgeti, hogy a minisztérium és az export intézet a külföldön a magyar buza megfélemtetésére végett azonnal tegyék meg a szükséges intézkedéseket.

Felhívás vetőmagbuzával rendelkező gazdaságokhoz! A buzatermesztés egységesítésére irányuló akció.

A m. kir. földművelésügyi minisztérium az érdekvédelmi szervek útján a buzatermesztés megjavításának további munkálatainál a minőségi szempontokat kívánja fokozottabb mértékben érvényre juttatni. A minőség, mint tudjuk, a termelési viszonyokon, de emellett részben a fajtán is múlik. Ezért olyan fajták általánosítását szorgalmazza, amelyek termőképesség mellett minőségi is jók. E cél érdekében a m. kir. földművelésügyi minisztérium a folyó év őszen egyenlőre csak a vetőmag szaporítását vette tervbe, amely célra átvesszi a növénynemesítő üzemek megfelelő vetőmagkészletét, de ezenfelül átvesszi nagyobb uradalmaiknak olyan eladó vetőmagkészletét, amely nemesített eredeti vetőmag fajtisza utántermésé.

E célra azonban a Felsődunántúli (győri) Mezőgazdasági Kamara kerületében csak a következő fajták vehetők figyelembe: Bánkúti 1201, Hatvani 1140, 1201, Székács 1055 és 1242-es számú fajták utántermése.

Az előadó vetőmagkészítést a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamaránál (Győr, Bisinger-park 32.) kell bejelenteni, az átadás szerződés alapján történik, főbb feltételek a következők:

1. Az átadandó vetőmagnak a Vetőmagvizsgáló Alommás által előírt tisztaságának és csiraképességének kell lenni. (A tisztasági alsóhatár 98 százalék, a csiraképesség alsó határa 96 százalék).

2. A szállítandó vetőmagból augusztus 1-ig tételenként 2 db., egyenként 3 kg-os állagminta küldendő be a m. kir. Gabona- és Lisztkísérleti Allomáshoz (Budapest, II., Kísérőkú-u. 15. sz.)

3. A földművelésügyi minisztérium az átvételt a vizsgálati eredményektől teszi függővé és erről szeptember 10-ig nyilatkozik. A gazdaság részéről a felajánlott készlet fenntartása a földművelésügyi minisztérium nyilatkozatát kötelező.

4. A földművelésügyi minisztérium a lekötött vetőmagért fizeti a feladáskor érvényes 80 kg-os tiszavidéki szokványbuza tőzsdei középárát, mint alapárát, ezenfelül 10 százalék felárat. A vételár cca 20 százalékát lekötéskor előlegül kiutalja, az alapár hátralékos része szállításkor utánvételezendő, a felárat pedig a földművelésügyi minisztérium a vasúti feladóvevény bemutatása után külön téríti meg. Az itt közölt kikötések képezik a szerződés főbb pontjait, amelyet eredetiben is a kamara bárkinél készséggel megküld.

*

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara karöltve a Debreceni és Hajdúvármegyei Kertészeti Egylettel

a Tiszántul virágkultuszának fejlesztését ez évben is tovább folytatván, felhívja a Kamara kerületében lévő összes városok és községek virágkedvelő közönségét, hogy lakásaik virágos ablakait és virágos kertjeiket a versenyre jelentsék be a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara Kertészeti Osztályához, Debrecen, Hunyadi-u. 5.

*

Felhívás a fodormenta termelőkhoz!

Egy németországi gyógyszerügyi cég: Oscar Sahrhage. Bielefeld, azzal a kéréssel fordult a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarához, hogy közölje azon gazdákat, illetve birtokosok címeit, akik fodormenta termeléssel foglalkoznak. A Kamara felhívja a fodormenta termelő gazdákat, hogy címeiket fenti céggel leendő közlés végett jelentsék be a Kamara hivatalánál, Debrecen, Hunyadi-u. 5.

*

A dinnye és minden gyümölcs értékesítésének

megkönnyítése végett a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara felhívja a dinnyetermesztő gazdákat és mindazokat, akik bármilyen gyümölcssterméléssel rendelkeznek, hogy termésüknek részben belföldi, részben a minőség kiválósága szerint külföldi értékesíthetőségének megkönnyítése céljából azonnal jelentsék be a pontos hely és cím megjelölésével

termésük fajtáját, mennyiségét a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara Kertészeti Osztályához, Debrecen, Hunyadi-u. 5. sz. alá. — Akinél vagy ahol egy környéken többeknél nagyobb mennyiségű gyümölcsstermés kerülhet eladásra, oda szakképzett csomagoló ládákkal és csomagoló anyaggal együtt fognak kiszállítani és a gyümölcsöt helyben veszik át; a kisebb mennyiségeket maguk a termelők adják vasútra. Minden gyümölcs a legjobb árt elérhető időben lesz értékesítve. A termelőt a bejelentés után azonnal tájékoztatja a Kamara.

*

Felhívás.

A közügy érdekében közöljük egy nagybirtok jószágigazgatójának levelét:

»Igen Tisztelt Szerkesztő Ur! A különféle baromfi kiállításokon évek óta figyelem az önálló gazdasági népiszkolák eredményes munkáját. Így érlelődött meg bennem az a gondolat, hogy 300 holdon — Holland-mintára berendezendő baromfi farmunk élére okleveles gazdasági szaktanitónót állítsunk. Arra kérem Szerkesztő Urat, erre a célra nem tudna ajánlani a státusból, avagy a végzett szaktanitónó jelöltek közül valakit. A telep circa 10.000 darab tenyészanyagra rendezendő be, megfelelő modern gépekkel és csibe nevelőkkel. A tojástermelésen kívül a pulard hizlalásra fektetjük a fősulyt, melyből évenként 30—40.000 darabot szállítanánk külföldre, tehát főleg ezekben a dolgokban kell az illetőnek szaktudással rendelkeznie. Fizetés: évi 2400 pengő készpénz, 30 mázsa gabona concenció, 2 kath. tengeri föld bemunkálva, sertés tartás, 400 n.-öl kerti föld, 3 szobás, confortos lakás, fűtés, világítással.«

* * *

Felkérem különösen azokat a még el nem helyezkedett kartársnőket, akik megfelelő referenciákkal rendelkeznek, egy ilyen szép munkakör betöltésére, hogy működési bizonyítványaikkal ellátott kérvényeiket augusztus 31-ig küldjék be a szerkesztőségbe. Szerkesztő.

*

Felhívás a gazdaközönséghez a lencse és borsó megtisztítása és zsizsiktelenítése tárgyában.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 14.482/1931. II. 1. sz. rendelete alapján a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara a következőkre hívja fel a gazdákat és kereskedőket figyelmét.

Az elmúlt két esztendőben a gabonaféléknek rendkívül alacsony ára miatt, a gazdaközönség az ország számos vidékén nagy mértékben karolta fel az étkezési hüvelyesek, így főképpen a lencse és a borsó termelését. A lencsével és borsóval bevetett területek, valamint ezek termése is az utolsó két évben az előbbi évekhez viszonyítva több mint 100 százalékkal emelkedett. Fontos közgazdasági érdekek fűződnek tehát ahhoz, hogy az aránylag drága áron beszerzett vetőmag után származó lencse és borsó termést a gazdák jól értékesíthessék.

Ugy a belföldön, mint főleg a külföldön csak

a kifogástalan tisztaságu, zsizsiktelen vagy idejében zsizsiktelenített lencse és borsó értékesíthető jól. Azért most az aratási idő előtt teljes nyomatékkel felhívjuk a gazdaközönseget, hogy igyekezzék betar- karított és elcsépeelt borsóját és lencséjét kifogás- talan módon megtisztítani és zsizsikteleníteni.

A zsizsiktelenítést a cséplés után lehetőleg tisztítás előtt kell elvégezni, mert ilyenkor még a tej- ben lévő zsizsiknek a kártétele olyan minimális, hogy az a hüvelyes féléknek az értékét csak lé- nyegtelenül csökkenti.

A zsizsiktelenítés különböző mérges gázokkal történik. Tehát a zsizsiktelenítés keresztül vitelénél — tekintettel a mérges gázok életveszélyes voltára — a legnagyobb körültekintéssel kell eljárni.

A zsizsiktelenítést csak hozzáértő és felelős szék- ember végezheti el. Legcélszerűbb, ha egy-egy köz- ség gazdaközönsege a zsizsiktelenítést, valamint tisztítást közösen végezteti el. Nagyobb gazdaságoknál pedig az ajánlatos, hogy az eladásra szánt borsó és lencse készletet lehetőleg a cséplés után azon-

nal — durva tisztítás után — valamely zsizsiktele- lenítő és tisztító telepre szállítsa és a szükséges el- járásról a tisztító telep gondoskodik.

A zsizsik elterjedésének megállítására kívána- tos, hogy a gazdaságok, a raktározó telepek a borsó és lencse alját lehetőleg felőrölve raktározzák és ezeknek mielőbbi feltakarmányozásáról vagy érté- kesítéséről gondoskodjanak.

*

Biborhere-ősziborsó, szöszösbükköny kereslet.

A Tiszántuli Mezőgazdasági Kamara felhívja a **biborhere, szöszösbükköny és ősziborsó** termeléssel foglalkozó gazdákat, hogy Mauthner Ödön Magter- melő és Magkereskedelmi Rt. (Budapest, VII., Rot- tenbiller-u. 33 sz.) nagyobb mennyiségben kíván folyó évben e terményekből vásárolni, ezért a vár- ható termést jelentse be a Mauthner cégnek, hogy az a megvásárlásra vonatkozólag közvetlenül lép- hessen érintkezésbe az érdeelt gazdaságokkal.

Hivatalos közlemények.

A M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztertől.
745-11. — 121-1931. szám.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Simó Anna dévaványai állami helyettes gazdasági szaktanítónőt az 1927. évi 9.000 M. E. számú rendelet alapján járó illetményekkel állami gazdasági szaktanítónővé kinevezte.
Budapest, 1931. évi május hó 16-án.

A miniszter helyett:
Dr. Petri Pál sk.
államtitkár.

—o—

A M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztertől.
745-11. — 183-1931. szám.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Rátz Frigyes Ottó monori állami helyettes gazdasági szak- tanítót az 1927. évi 9.000 M. E. számú rendelet alapján járó illetményekkel állami gazdasági szaktanítónővé kinevezte.
Budapest, 1931. július 15-én.

Dr. gróf Klebelsberg Kunó s. k.

—o—

A M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztertől.
745-05. 74-1931. szám.

Pályázati hirdetés.

Konzervipari tanfolyamra.
(Közvetítetik a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisz-

ternek 745-05. 74-1931. sz. rendelete alapján).

Valamennyi elemi iskola, önálló gazdasági népiskola, polgári leányiskola és az Amizóni intézet Igazgatóságának.

Értesítem az Igazgatóságot, hogy a Földművelésügyi Miniszter Ur folyó évi augusztus és szeptember havában hat hetes időtartammal a M. Kir. Erjedéstani Alomáson konzervipari és egy háziipari u. n. befőzési tanfolyamot fog tartani.

A hat hetes konzervipari tanfolyam augusztus-szep- tember hónapban a gyümölcserésnek megkezdő időben fog tartatni, a két hetes befőzési tanfolyam pedig ezt követ- lenül meg fogja előzni. Mindkét tanfolyam részvételi díja összesen 30 (harminc) pengő, a konzerviparié külön 25 (huszonöt) pengő, míg a befőzési gyakorlati tanfolyamé külön 15 (tizenöt) pengő.

A tanfolyamra jelentkezők kérvényeiket közvetlenül a Földművelésügyi Miniszter Urhoz nyujtsák be. A tanfo- lyamon résztvevők összes költségeiket (utazási, ellátási, stb. költségeiket is) maguk kötelesek viselni.

A folyamodók a tanfolyamra történő esetleges fel- vételük után kötelesek lesznek a tanfolyam tartamára vo- nantkozó szabadság iránti kérvényeiket a kir. tanfelügye- lők útján hozzám bemutatni, hogy ennek alapján a szük- séges szabadság engedélyezhető legyen.

Budapest, 1931. évi július hó 3-án.

A miniszter helyett:
Dr. Petri Pál sk.
államtitkár.

Igazgatói megbízások, áthelyezések.

A M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztertől.
745 1. 86 1931. szám.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter az állami gazdasági szaktanítók (nők) létszámában vitéz Vadnay Károlyt Kiskunhalasról Kőröstarcsára, Czakó Józsefet Kőröstarcsáról Derecskére, Horváth Ferencet Dunaföldvárról Kiskunha'asra, Nikei Jánost Mosonszólókról Szeged-Fe'sőközpontra, Vásárhelyi Sándort Kiskunhalasról Kiskunfélegyházára, Novák Györgyöt Jászládányból Dunaföldvárra, Vestsik Gyulát Mosonból Dévaványára, Stepankó Ilonát Nagykörűből Mezőberénybe, Egan Alojzát Kiskunha'asról Jászládányba, Simék Irént Ceglédre Hatvanba, Klenner Elankát Mosonszólókról Kiskunhalasra, Pozsár Juliát Kiskunhalasról Turkevére, Földesiné Kaszap

Piroskát Turkevéről Hajduszoboszlóra, Csongor Terézt Sátoraljaujhelyről Szeged-Fe'sőközpontra áthelyezte és egyben vitéz Vadnay Károlyt a kőröstarcsai, Czakó Józsefet a derecskei, Horváth Ferencet a kiskunhalasi és Nikei Jánost a Szeged-Fe'sőközponti önálló gazdasági népiskolák igazgatói teendőinek ellátásával, további intézkedésig, megbízta.

Egyben az állami helyettes gazdasági szaktanítók (nők) létszámában Zádor Margitot Kunmadarásról Békéscsabára, Uzonyi Máriát Mezőberényből Abonyba, Bodros Ilonát Jászládányból Kiskundorozsmára, Gámán Rózát Kiskundorozsmáról Ceglédre, Nagy Arankát Csongrádról Kiskunhalasra osztotta be.

Budapest, 1931. évi augusztus hó 6-án.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Zsarkó Pál sk.

miniszteri osztálytanácsos.

H I R E K.

Esküvő.

Csanády Katalin debreceni kartársunk f. évi június hó 29-én esküdött örök hűséget dr. Fodor László a debreceni gyermekvédő liga orvosának, a kunmadarasi nagy templomban. Amikor e nagy eseményhez őszinte meleg szívvel gratulálunk, kívánjuk, hogy az új pár boldogsága és megelégedése hosszú életű legyen.

Tanfolyamok.

A kisujszállási gazdasági iskolánál a lefolyt tanévben tanulók részére a következő tanfolyamok tartottak:

1. Szőnyegszövő tanfolyam, melyen 11 leány tanuló vett részt. A kétszer két hónapig tartó tanfolyamon két db. kézzel csomózott magyar perzsa szőnyeg készült. A szőnyeg készítési módját elsajátító növénzfélék magán házaknál nyernék alkalmazást, ahol e készségükkel jó keresethez jutnak.

2. Szabás-varrási tanfolyam 12 leány tanuló részére. E tanfolyam két hónapig tartott s a résztvevők részint a magukkal hozott, részint a büntetéspénzekből beszerzett s a szegény tanulók segélyezésére szolgáló ruhaanyagokból szabtak és varrtak alsó és felső ruhákat.

3. Háztartási tanfolyam. Résztvett 13 leány növendék. Tanfolyam 6 hétig tartott hetenként 3 főzési nappal. Ezen idő alatt csaknem ötvenféle étel elkészítését és begyakorlását sajátították el a tanulók.

4. Fiúk részére háziipari tanfolyam tartott két csoport részére folytatódásgosan 2—2 hónapig. E tanfolyamon a kosárfonást, kefe és seprőkötést tanulta meg a tanfolyamon résztvett 35 növendék.

Eljegyzés.

Oross Anna Sarolta okleveles tanárnő és Coriary István m. kir. százados jegyesek. Az eljegyzéshez a magunk részéről örömmel gratulálunk.

Gazd. tanfolyamvizsga Szegeden.

A mai nehéz közgazdasági és pénzügyi helyzet a különféle szünidei tanfolyamok tartásának egyáltalán nem kedvez. A továbbképző gazd. irányú népiskolák férfi tanerőinek ezért csak Somogyzentimrén, a tanítónőknek pedig Kecskeméten és Putnokon rendeztek gazdasági tanfolyamokat. Elmaradt a budapesti szabás-varró értékes tanfolyam is.

E körülmények között újdonságként hat a szegedi kir. kath. tanítóképző intézetnél lefolyt 6 hetes gazd. tanítói tanfolyam, melyet az intézet agilis igazgatója dr. Becker V. szervezett meg. A tanfolyamon 29 IV. éves tanítójelölt vett részt, kik bizonyítványukat az oklevél megszerzésekor kapják kézhez. A tanfolyamot Biró Antal Szeged-rózskei gazd. népisk. igazgató vezette, előadók voltak Benke Ferenc Szeged-alsőközponti igazgató és Renczés F. gazd. szaktanár. A tanfolyam 6 hétig tartott, mely idő alatt a kiszabott tananyagot bőségesen feldolgozták és több igen sikerült kirándulást is rendeztek.

A vizsga július hó 25-én tartott meg több érdeklődő előke'őség jelenlétében. A vallás- és közoktatásügyi minisztériumot a vizsgán Géher Lajos szakfelügyelőnk képviselte.

Szerkesztői tanácsadó.

Többeknek. A gazdasági és gazdasági tanulmányok II. és III. évfolyama a megnehezült gazdasági viszonyok miatt egyelőre nem jehet meg. Ez osztályokban az Abonyi—Ujlaky-féle olvasókönyv használata tehát továbbra is érvényben marad és a helyi tanmenet összeállításánál figyelembe veendő. Az I. évfolyam könyveinek árát viszont jehenté-kenyen leszállították, így általános bevezetésük most már akadálytalannak jár.

K. K. Igaza van, a számadások kezelése most még sok akadálytalannak küzd, de lassankint mégis csak javul. Így legutóbb a nyomda készített már külső boríték ivetket, melyek segítségével azok egységesen külön-külön füzetbe köthetők és kezelhetők. Legközélebbi úrlap rendlésénél tehát hozasson a pénztári-, termény-, leltári számadások és az alaplók számára ilyen foglalatívét s azok számláit ezekbe köttesse. Egy lépést tesz ezzel is e'óre.

Szabadságtgy. Tévednek, mert a rendelet csak a tanév közben előfordulható szabadságok ügyére vonatkozik. A nyári szünet, illetve a szokásos évi szabadságok beosztását úgy mint eddig, ezentul is az igazgató javaslata alapján a tanszemélyzet közös megállapodással teljesíti.

Kezdő. A közgazdasági és pénzügyi helyzet sajnos olyan, hogy új gazd. iskolák felállításának nem kedvez. A folyó évben két tanyaközpont már régebben szervezett iskolája került csak felépítésre.

Ajánljuk, hogy egyelőre igyekezzék talán elemi iskolánál elhelyezkedni, hol kettős oklevele alapján szívesen látják és megbecsülik. Később, a viszonyok javulásával gondolhat az intézménynél való alkalmaztatásra. Ön még szerencsés, mert továbbtanulása államköltségen történt. Mennyivel nehezebb helyzetben vannak azok, kik önköltséggel végeztek, avagy végezni fognak és állás hiányában az önálló gazdasági népiskoláknál nem nyerhetnek még csak óradíjas beosztást sem.

Több gazdasági továbbképző iskola tanítójának. Lapunk minden tekintetben szolgálja a továbbképző iskolák ügyeit. Érdeklődéseiket igen szívesen veszem. Cikkjeiket örömmel várom, a következő számainkban időrendileg le is közlöm.

N. L. Cegéd—Kistelek. Feltétlen igazat adok Önnek, hogy egy nagy tanyaközpontban igen nagy hiányát érzi, hogy még nem végzett gazdasági tanfolyamot. Legyen azonban türelemmel, mert remélhetőleg jövőben a gazdasági viszonyok talán megengedik, hogy több iskolánál rendezhetünk nyári tanfolyamot és akkor minden vágya teljesülni fog.

H. I. tanítónő. Egyelőre sajnos - nincs módjában a minisztériumnak továbbképző iskola részére szövöszéket adományozni. Aki azonban olyan lelkesen a szíven viseli ezen ügyet, mint ahogyan levelemből kiolvasom, bizonyára megtalálja a módját annak, hogy ezen nagy jelentőségű háziipari foglalkozást községre leendő asszonyaival mégis elsajátítsa. Forduljon a »Mansz« vezetőségéhez, ők szövöszéket még mindig osztanak ki, díjtalan használatra.

Jószépigazgató. Kérésének az ügy érdekében e'egyettem, a jehentkezéktől függ, hogy mi ajánlhatunk-e valakit az állásra. Lapunkat rendszeresen küldjük.

Szárnybontogató. Gondolatai igen szépek, ha szorgalmasan dolgozik kiváló munkatársra lesz lapunknak. Az ifjúságot igen szívesen látjuk, nem kritizáljuk, de minden tekintetben támogatjuk.

S. I. Nagykáta. A kérdéses gyümölcsfa kollektívájának beszerzésére ajánlom a berettyóújfalui önálló gazdasági népiskolát.

N. A. Pilis. Füzdugványokra megrendelését adja fel a kisujszálási önálló gazdasági népiskolához.

Práger-Lapvállalat

:-: Kiskunhalas :-:

KÉSZIT:

IRODALMI, KÖZIGAZGATÁSI, ISKOLAI NYOMTATVÁNYOKAT, ESKÜVŐI- ÉS BÁLI MEGHIVÓKAT IZLÉSES KIVITELBEN SZOLID ÁRAK MELLETT!

DÉLPESTMEGYE LEGSZEBB NYOMDAI MŰINTÉZETE. KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Telefon
45.

Telefon
45.

■ **Takarmányokat bérmentve szállítjuk!** ■

R. kat. Mezőgazdasági Iskola Baromfitelepe (Gyöngyös (Heves megye))

A baromfityenyésztés csak fehérjetakarmányok etetése mellett lehet jövedelmező. Mivel az egyes gazdaságoknak sem alkalmas készülékük nincs a keveréktanulmányok elkészítésére, sem nem tudják a keverék készítéséhez szükséges anyagokat olcsón beszerezni és sokszor nem is tudják elkészíteni megfelelően, elhatároztuk, hogy olcsó áron s feltétlenül megbízható minőségben baromfitakarmányokat hozunk forgalomba.

Plombált zsákokban forgalomba hozunk:

1. Teljes takarmánykeveréket. 2. Erőtakarmánykeveréket. 3. Csontlisztet.

A teljes takarmánykeverék tartalma:

Carnarina husliszt. Töporthyüliszt. Halliszt. Várliszt. Csontliszt. Szójadara. Napraforgómagpogácsa. Tögmagpogácsa. Szénsavas mész. Faszénpor. Éles mosott kvarc. Jódkáli. Konyhasó. Kénpor. Buzadara. Árpadara. Zabdara. Tengeridara.

Az erőtakarmánykeverékben a buza*, árpa*, zab*, tengeridara és korpa kivételével minden van. E darákat egyes telepeken is belekavarhatják az erőtakarmányba. **50 kg. erőtakarmányhoz kell 100 kg. ily dara és korpa.**

Hogy **a távolság a szállításnál ne drágítson, a vasuti fuvardíjat magunkra vállaljuk** s áraink ab vevő vasutállomásáig értendők. Egy mázsa teljes takarmánykeverék 30 pengő, egy mázsa erőtakarmánykeverék 48 pengő a megrendelő vasutállomására szállítva. A zsákokért darabonként 80 fillért számítunk. Szállítás utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése mellett. Ab Gyöngyös 2 P.-vel olcsóbb. 1 q csontliszt ab Gyöngyös 35 P. — Csibék részére külön összeállítású takarmánykeveréket készítünk ugyanilyen árak mellett.

Baromfitelepünkről ajánljuk: **leghornkakasokat** darabonként 10 pengőért, **rhode island kakasokat** 12 pengőért, **pekingi gácsérokat és tojókat**, óriási tojáshozamu **khaki tojókat** darabonként 20 pengőért. **Németországból tojásból importált**, teljesen idegen vérű khaki gácsérokat 10 pengőért darabonként. Csomagolásért darabonként 50 fillért számítunk fel. **Csincsila, havanna és ezüst-nyulak** darabja 8 P. Szép tenyészállatok.

Magyarország legnagyobb keltető központja épül telepünkön — Csibéink életerősek, szépen fejlettek. **Bérekeltetést** csak vérvizsgált telepekről vállalunk. Bérekeltetési díj tojásonként 10 fillér, amit a tojások küldésével egyszerre kell beküldeni. Külön díj a kikelt csibék után nem fizetendő. Kacsatojások keltetését nem vállaljuk. — **Napocsibe** csaknem korlátlan mennyiségben jegyezhető: március végig 80 fillér, áprilisban 60 fillér, májusban 50 fillér, júniusban 40 fillér darabonként. Csomagolás önköltségi áron. Előzetes lekötéseknél a vételér 25 százaléka fizetendő. Enélkül a kötés reánk nem kötelező. **Nagyobb vételnél engedmény.** — Leghorn és rhode **tenyésztojások** darabonként 40 fillérért. Khaki és pekingi tojások darabonként 80 fillérért. 100 pengős tojás vételnél a tojásokat alkalmazottunk vasuton, teljesen ingyen szállítja a megrendelőhöz. 90 százalékos csiraképeségi garanciát vállalunk.

Áraink olcsók, mert mindent vagóntételben szerzünk be és nem a haszonért dolgozunk, hanem a szakszerű baromfityenyésztés propagálásáért. Tessék számolni s akkor bebizonyul, hogy nem lehet otthon néhány mázsás hus* és halliszt beszerzése mellett a takarmányokat árainkért előállítani.

Faiskola termékek. Bokorrózsák drb•ként 50 f. Pöszmécsemeték 100 drb•ként 35 P, 1000 drb. 300 P.

A. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 884-05-76/1930. sz. rendeletével, (Hivatalos Közlöny 1930 jun. 1) az 1930-31. tanévre kizárólagosan engedélyezett

ÖNÁLLÓ GAZDASÁGI NÉPISKOLAI TANKÖNYVEK

Az önálló gazdasági népiskolák az idei tanévtől kezdve már saját különleges tankönyvüket adhatják fiú- és leánytanulóik kezébe. Gondos előkészítés után megjelent a gazdasági népiskolai szakpedagógusok új tankönyvének első két kötete:

Gazdaleányok könyve

Első rész

a gazdasági népiskolák
I. leányosztálya számára

Szerkesztette

GÉHER LAJOS

gazd. népisk. igazgató, szakfelügyelő

Engedélyezve 884-05-76-1930. VKM. sz. rendelettel.

Gazdafiuk könyve

Első rész

a gazdasági népiskolák
I. fiúosztálya számára

Szerkesztette

GÉHER LAJOS

gazd. népisk. igazgató, szakfelügyelő

Az elsőosztályos kötetek munkatársai:

Bors Ignác
Deák Katalin
Györfy Géza
Vitéz Gyutay István

Kápolnay József
Nagy József Béla
Nagy Károly
Obingerné Czirmes Irén

Pápayné Fekete Julia
Pigniczky Ferenc
Rácz Sándor
Sebők Sándor

Idézetek a hivatalos bírálatból:

„A tankönyv szelleme hazafias, a jövőt meglapozó. Mély vallás erkölcsi nevelést tűz ki célul, ennek szolgálatában áll és fontos hivatást teljesít.”

„Tudomány, módszer, előadás és terjedelem tekintetében az iskola követelményeinek megfelel. Az iskola tantervét és utasításait betartja. Az eddig megjelent ily arányú tankönyveknél sokkalta jobb és megfelelőbb.”

„A könyv nemcsak alkalmas, hanem uttörő munka.”

Géher Lajos

könyvsorozata évről-éve fokozatosan egészül ki; az 1930-31. tanévben tehát a II. és III. osztály változatlanul az alább felsorolt önálló gazdasági népiskolai könyveket használja:

ABONYINÉ KERESZTURY MARGIT: *Olvasó- és tankönyv* a leányiskolák II. és III. osztálya számára. (Eng. sz. 63,986/1928.)

UJLAKI VILMOS--VARGA MÁRTON: *Olvasó- és tankönyv* a fiúiskolák II. és III. osztálya számára. (Eng. sz. 61,438/1928.)

Tankönyvjegyzék, árjegyzék, bevezetés céljából kívánt tiszteletpéldányok megküldését sziveskedjék bizalommal tankönyv-osztályunktól levelezőlapon kérni.

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.